

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การบริหารการจัดระบบติดตามของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ได้นำเสนอเป็น 8 ตอน ดังนี้

1. กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
2. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
3. แนวคิดเกี่ยวกับหนี้สิน
4. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสินเชื่อ
5. ยุทธศาสตร์ของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
6. การบริหารกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
7. ระบบติดตามของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

ความเป็นมาและวัตถุประสงค์ของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) จัดตั้งขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2538 โดยกระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย ได้ร่วมพิจารณาและเล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และเพื่อแก้ปัญหาทางสังคมเรื่องความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา จึงได้มีมติร่วมกันในหลักการโครงการจัดตั้งกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา โดยมีกระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลและ บมจ.ธนาคารกรุงไทย ทำหน้าที่บริหารจัดการเงินให้กู้ยืม (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. 2555: 7)

โดยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2539 กำหนดให้เริ่มดำเนินการกองทุนในลักษณะเงินทุนหมุนเวียนตามนัยมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 กองทุนฯ จึงเริ่มเปิดให้กู้ยืมตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 ด้วยงบประมาณประจำปีจำนวนกว่า 3,652 ล้านบาท และได้รับการจัดสรรงบประมาณสมทบเป็นรายปีตามความจำเป็น โดยมีหลักการพื้นฐานว่า “เพื่อให้เงินกู้ยืมแก่นักเรียน นักศึกษา ซึ่งมาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย สำหรับศึกษาต่อตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทั้งสายสามัญและสายอาชีวศึกษา) จนถึงระดับปริญญาตรีในประเทศ รวมทั้งการศึกษานอกระบบ ต่อเนื่อง

จากระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักสูตรและประเภทที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยนักเรียน นักศึกษาจะต้องชำระคืนพร้อมดอกเบี้ยอัตราต่ำเมื่อจบการศึกษาแล้ว” ต่อมารัฐบาลเล็งเห็นว่ากองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาที่นั่นเอื้อประโยชน์แก่นักเรียน นักศึกษา ที่ด้อยโอกาสอย่างแท้จริง จึงประกาศใช้พระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 มีผลให้กองทุนฯ มีฐานะเป็นนิติบุคคล อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลังและมีโครงสร้างการดำเนินงานที่มั่นคงและเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วและมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานมากขึ้น จากยุคแรก สำนักงานตั้งอยู่ที่กรมบัญชีกลาง ในปี พ.ศ. 2544 กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาได้ย้ายมายังสำนักงานแห่งใหม่ ณ อาคารอาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่จวบจนปัจจุบัน (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. 2556: 1)

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เงินกู้ยืมแก่นักเรียน หรือนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพระหว่างศึกษา กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาดำเนินการให้กู้ยืมตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 โดยให้เงินกู้ยืมแก่นักเรียน นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญและสายอาชีพ) จนถึงระดับปริญญาตรี กองทุนนับเป็นกลไกสำคัญของรัฐบาลที่ให้การสนับสนุนการขยายโอกาสและพัฒนาการศึกษาของประเทศ เพื่อให้เยาวชนไทยได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐานอย่างเท่าเทียมกัน (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. 2556: 1-2)

วิสัยทัศน์

“เป็นองค์การที่ให้โอกาสทางการศึกษา เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้ยั่งยืน”

พันธกิจ

1. ให้กู้ยืมแก่นักเรียน นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ หรือศึกษาในสาขาที่เป็นความต้องการหลักและมีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ

2. การพัฒนาองค์การสู่ความเป็นเลิศด้านการให้บริการโดยใช้หลักบริหารจัดการที่ดี

ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. 2556: 2-4)

มิติที่ 1 ด้านประสิทธิผล

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ขับเคลื่อนนโยบายและภารกิจขององค์การให้เกิดผลสัมฤทธิ์

กลยุทธ์

1. ด้านการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพระบบการให้กู้ยืม

1.1 ปรับปรุงแนวทาง หลักเกณฑ์ กระบวนการให้กู้ยืมเงินและการชำระหนี้

1.2 จัดทำระเบียบ ประกาศ เพื่อรองรับ พรบ. ใหม่

1.3 สื่อสารและทำความเข้าใจเรื่องการทำกู้ยืมและการชำระหนี้ ตาม
พรบ. ใหม่

2. ขับเคลื่อนภารกิจในปัจจุบัน

2.1 ด้านการให้กู้ยืม

2.1.1 จัดทำแนวทาง หลักเกณฑ์ และกรอบวงเงินให้กู้ยืมประจำปี

2.1.2 อบรมสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการกองทุนใหม่

2.1.3 จัดสัมมนาสถานศึกษาประจำปีก่อนเริ่มปีการศึกษาใหม่

2.1.4 จัดทำคู่มือสำหรับสถานศึกษาและผู้กู้ยืม

2.1.5 จัดทำหลักสูตร/ฝึกอบรม เพื่อปลูกจิตสำนึกให้ผู้กู้ยืมเห็น

คุณค่าของเงินกู้ยืม

2.1.6 สนับสนุนการดำเนินงานโครงการ “โรงเรียนคุณธรรม” โดย
จะให้นักเรียน/นักศึกษาในโรงเรียนดังกล่าวได้รับโอกาสทางการศึกษาที่สูงขึ้นในระดับมัธยมศึกษาตอน
ปลายถึงระดับปริญญาตรี

2.2 ด้านการชำระหนี้

2.2.1 ประชาสัมพันธ์เชิงลึกกับภาคส่วนต่างๆ ในการชำระคืนเงิน

2.2.2 ให้ความรู้เรื่องการจัดการการเงินส่วนบุคคลกับพนักงาน

ผู้ปฏิบัติงานกองทุนในสถานศึกษา และผู้กู้ยืม

2.2.3 ร่วมมือกับองค์การนายจ้างในการสร้างจิตสำนึกให้พนักงาน

ชำระหนี้คืนกองทุน

2.2.4 แจ้งภาระหนี้ในช่วงปลอดหนี้

2.2.5 ปรับเปลี่ยนการชำระหนี้จากรายปีเป็นรายเดือน

2.2.6 โครงการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องร้องดำเนินคดี

2.2.7 ฟ้องร้องดำเนินคดีกับผู้กู้ยืมที่ค้างชำระ 4 ปี 5 งวด

2.2.8 ดำเนินการบังคับคดีกับผู้กู้ยืมที่ไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษา

2.2.9 ปรับปรุงสัญญากู้ยืมเงินเพื่อให้ผู้กู้ยืมยินยอมเปิดเผยข้อมูล

การกู้ยืมให้กับหน่วยงานต่างๆ

2.2.10 ติดตามหนี้โดยจ้างหน่วยงานภายนอก สำหรับผู้กู้ยืมที่ค้าง
ชำระและจะถูกบอกเลิกสัญญาเพื่อลดจำนวนผู้กู้ยืมที่จะถูกฟ้องร้องดำเนินคดี

มติที่ 2 ด้านคุณภาพการให้บริการ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์การให้บริการ เพื่อตอบสนองของความคาดหวังและความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

กลยุทธ์

1. ด้านการให้กู้ยืม

1.1 มีระบบการให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง

1.1.1 มีศูนย์คอมพิวเตอร์สำรอง เพื่อรองรับการทำงานทดแทนศูนย์คอมพิวเตอร์หลัก

2. ด้านการชำระหนี้

2.1 เพิ่มช่องทางการให้บริการ

2.1.1 เพิ่มช่องทางการรับชำระหนี้ทางไปรษณีย์เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้กู้ยืม

2.2 พัฒนาระบบลูกค้าสัมพันธ์

2.2.1 สร้างความสัมพันธ์กับผู้กู้ยืมกลุ่มใกล้เคียงหรือกลุ่มที่ผูกฟ้องร้องดำเนินคดีตั้งแต่ปี 2556 โดยการแจ้งเตือนให้ชำระหนี้

มติที่ 3 ด้านประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารจัดการเชิงบูรณาการ

กลยุทธ์

1. เพิ่มประสิทธิภาพการทำงานด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย

1.1 เพิ่มประสิทธิภาพระบบเครือข่ายและเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย

1.2 จัดซื้อระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์

2. สร้างความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ

2.1 ร่วมมือกับองค์กรเครือข่ายในการสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบทางการเงินให้กับผู้กู้ยืม

2.2 ร่วมมือกับองค์กรเครือข่ายในการสร้างอาชีพให้กับผู้กู้ยืม

2.3 ให้สถานศึกษามีส่วนร่วมในการกระตุ้นศิษย์เก่าที่เป็นผู้กู้ยืมให้ชำระหนี้

3. การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง

3.1 การควบคุมภายใน

3.2 แผนบริหารความเสี่ยงองค์กร

4. ปรับปรุงกฎหมาย
  - 4.1 ปรับปรุงแก้ไขระเบียบ ประกาศให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน
  - 4.2 ปรับปรุงแก้ไขข้อบังคับกองทุนฯ ว่าด้วยการเงิน การบัญชี และข้อบังคับกองทุนฯ ว่าด้วยการพัสดุ
  - 4.3 ปรับปรุงแก้ไขข้อบังคับกองทุนฯ ว่าด้วยการพนักงาน
5. บริหารสัญญาจ้างผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม
  - 5.1 กำกับดูแลการดำเนินงานของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย และธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ให้เป็นไปตามสัญญาจ้าง
  - 5.2 ปรับปรุงแก้ไขสัญญาจ้างผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม
6. ปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน
  - 6.1 มีข้อมูลลูกหนี้ที่เป็นปัจจุบันตั้งแต่ปีงบประมาณ 2556
  - 6.2 ปรับปรุงข้อมูลลูกหนี้กลุ่มใกล้เคียงปี 2549-2552 ให้เป็นปัจจุบัน
  - 6.3 ปรับปรุงข้อมูลลูกหนี้กลุ่มที่ถูกฟ้องร้องดำเนินคดีปี 2547-2551 ให้เป็นปัจจุบัน

มติที่ 4 ด้านการพัฒนาองค์กร

ยุทธศาสตร์ที่ 4 มุ่งสู่การเป็นองค์กรที่บุคลากรมีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กร มีความรับผิดชอบต่อสังคมและมีความพร้อมในการปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลง

กลยุทธ์

1. พัฒนา
  - 1.1 มีแผนพัฒนาขีดความสามารถของพนักงาน
  - 1.2 มีการฝึกอบรม/ดูงานตามแผนพัฒนาขีดความสามารถของพนักงาน
- บุคลากร
2. บริหารงานบุคคล
  - 2.1 สรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและความรับผิดชอบ เพื่อบรรจุและแต่งตั้งตามความจำเป็น
  - 2.2 วิเคราะห์แผนอัตรากำลัง 5 ปี
  - 2.3 โครงการพัฒนาระบบประเมินผลการปฏิบัติงาน
3. สร้างวัฒนธรรมองค์กร
  - 3.1 ให้พนักงานทำงานเป็นทีม
  - 3.2 ให้พนักงานมีความรับผิดชอบต่อสังคม

4. สื่อสารภายในองค์การ
  - 4.1 สื่อสารในระดับผู้บริหาร
  - 4.2 สื่อสารในระดับพนักงาน

โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและหน่วยงานต่าง ๆ

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยอยู่ในการกำกับดูแลของ 3 หน่วยงาน คือ กระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย (ปัจจุบัน คือ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา หรือ สกอ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานบริหารกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นผู้กำหนดนโยบาย และควบคุมดูแลกิจการกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์โดยมีคณะกรรมการ (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. 2556: 5) ดังนี้

1. คณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
2. คณะกรรมการบัญชีฝ่ายหนึ่ง
3. คณะกรรมการบัญชีฝ่ายสอง
4. คณะกรรมการการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรมจังหวัด
5. คณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ประจำสถานศึกษา

คุณสมบัติของผู้กู้ยืมเงิน (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. 2556: 5)

1. เป็นผู้มีสัญชาติไทย
2. เป็นผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนด ดังนี้

ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ หมายความว่า ผู้ที่มีรายได้ต่อครอบครัวไม่เกิน 200,000 บาท ต่อปี รายได้ต่อครอบครัวพิจารณาตามหลักเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้

  - 2.1 รายได้รวมของนักเรียนหรือนักศึกษาผู้ขอกู้ยืม รวมกับรายได้ของบิดามารดาในกรณีที่บิดามารดาเป็นผู้ใช้อำนาจปกครอง
  - 2.2 รายได้รวมของนักเรียนหรือนักศึกษาผู้ขอกู้ยืม รวมกับรายได้ของผู้ปกครองในกรณีที่ผู้ใช้อำนาจปกครองมิใช่บิดา มารดา
  - 2.3 รายได้รวมของนักเรียนหรือนักศึกษาผู้ขอกู้ยืม รวมกับรายได้ของคู่สมรสในกรณีที่ผู้ขอกู้ยืมได้ทำการสมรสแล้ว
3. มีคุณสมบัติอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด ดังนี้
  - 3.1 เป็นผู้ที่มีการเรียนดีหรือผ่านเกณฑ์การวัดและประเมินผลของสถาบันการศึกษา

3.2 เป็นผู้ที่มีความประพฤติดี ไม่ฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของสถาบันการศึกษาชั้น ร้ายแรง หรือไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสีย เช่น หมกมุ่นในการพนัน เสพยาเสพติดให้โทษ ดื่มสุรา เป็นอาชญากร หรือเที่ยวเตร่ในสถานบันเทิงเริงรมย์เป็นอาชญากร เป็นต้น

3.3 เป็นผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามระเบียบหรือประกาศการสอบคัดเลือกบุคคล เข้าศึกษาในโรงเรียน สถานศึกษาหรือสถาบันการศึกษาที่อยู่ในสังกัดการควบคุมหรือกำกับดูแลของ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงหรือส่วนราชการอื่นๆ ทบวงมหาวิทยาลัย รัฐวิสาหกิจ

3.4 ไม่เคยเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาใดๆ มาก่อน

3.5 ไม่เป็นผู้ที่ทำงานประจำในระหว่างการศึกษา

3.6 ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

3.7 ไม่เป็นหรือเคยได้รับโทษจำคุก โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษ สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

3.8 ต้องมีอายุในขณะที่ยื่นขอกู้โดยเมื่อนับรวมกับระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี และระยะเวลาผ่อนชำระอีก 15 ปี รวมกันแล้วต้องไม่เกิน 60 ปี

ขอบเขตของกู้ยืมเงิน (ประจำปีการศึกษา 2556) (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. 2556: 6)

มัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า	กู้ได้ไม่เกิน 27,200 บาท/ปี
ปวช. หรือเทียบเท่า	กู้ได้ไม่เกิน 47,400 บาท/ปี
ปวท./ปวส.หรืออนุปริญญา หรือเทียบเท่า	กู้ได้ไม่เกิน 56,400 บาท/ปี
ปริญญาตรี	กู้ได้ไม่เกิน 226,400 บาท/ปี

ทั้งนี้ จะพิจารณาจากค่าใช้จ่ายจริงในการศึกษารวมถึงค่าครองชีพ โดยให้อยู่ในดุลยพินิจ ของคณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมประจำสถานศึกษานั้นๆ ซึ่งการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ขอกู้ สถานศึกษาจะพิจารณาเป็นรายปี ผู้ขอกู้ที่มีคุณสมบัติจะได้กู้หรือไม่ขึ้นอยู่กับวงเงินกู้ยืมที่สถานศึกษา ได้รับจัดสรร

ขั้นตอนการกู้ยืมเงิน (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. 2556: 6-7)

นักเรียน/นักศึกษา ต้องยื่นขอกู้ยืมผ่านระบบ e-Studentloan ทาง www.studentloan.or.th ตามปฏิทินเวลาที่กองทุนฯ กำหนด โดยต้องดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. นักเรียน/นักศึกษาลงทะเบียนรหัสผ่าน นักเรียน/นักศึกษาที่มีความประสงค์ ขอกู้ยืมสามารถลงทะเบียนเพื่อรับรหัสผ่านในระบบ e-Studentloan โดยกองทุนจะนำข้อมูลที่ได้ไป ตรวจสอบคุณสมบัติเบื้องต้นกับกรมการปกครอง หลังจากนั้นนักเรียน/นักศึกษาลงทะเบียนรหัสผ่านแล้ว ต้องรอประมาณ 1 ชั่วโมง เพื่อที่กองทุนนำข้อมูลที่ได้ไปตรวจสอบกับกรมการปกครองถึงจะทำขั้นตอน ที่ 2 ได้

2. นักเรียน/นักศึกษายื่นแบบคำขอกู้ยืมเงิน นักเรียน/นักศึกษายื่นแบบคำขอกู้ยืมเงินกองทุน ผ่านทางระบบ e-Studentloan พร้อมพิมพ์แบบคำขอกู้ยืม และแนบเอกสารประกอบเพื่อส่งให้กับสถานศึกษาที่ตนเองจะเข้าศึกษา
3. สถานศึกษาสัมภาษณ์และคัดเลือก คณะกรรมการของสถานศึกษาจะเรียกนักเรียน/นักศึกษาสัมภาษณ์ และตรวจสอบคุณสมบัติเพื่อพิจารณาคำขอกู้ยืมเงิน และอนุมัติสิทธิการให้กู้ยืม
4. สถานศึกษาบันทึกกรอบวงเงิน (กรณีอนุมัติ) ผู้ปฏิบัติงานกองทุนของสถานศึกษาบันทึกกรอบวงเงินค่าเล่าเรียน และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา ในแต่ละภาคการศึกษาของผู้ขอกู้ยืมเงินเป็นรายคน แต่เมื่อรวมจำนวนทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินขอบเขตตามที่กองทุนกำหนด ผ่านทางระบบ e-Studentloan
5. สถานศึกษาประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิกู้ยืมเงิน ผู้บริหารของสถานศึกษาประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิกู้ยืมเงินผ่านทางระบบ e-Studentloan และปิดประกาศให้นักเรียน/นักศึกษาทราบผลการอนุมัติ
6. นักเรียน/นักศึกษาตรวจสอบผลการอนุมัติ จากประกาศของสถานศึกษาหรือตรวจสอบผลการพิจารณาอนุมัติผ่านทางระบบ e-studentloan
7. นักเรียน/นักศึกษาเปิดบัญชีธนาคาร นักเรียน/นักศึกษาเปิดบัญชีออมทรัพย์ ณ สาขาของธนาคารกรุงไทยหรือธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยที่ตนเองประสงค์จะใช้บริการ ถ้ามีบัญชีออมทรัพย์ธนาคารกรุงไทยหรือธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยที่สามารถใช้งานได้อยู่และประสงค์จะใช้ก็ไม่ต้องเปิดบัญชีใหม่
8. นักเรียน/นักศึกษาทำสัญญากู้ยืมเงิน นักเรียน/นักศึกษบันทึกข้อมูลในสัญญาผ่านทางระบบ e-Studentloan และพิมพ์สัญญา 2 ชุด และจัดหาเอกสารประกอบสัญญาพร้อมลงลายมือชื่อให้ครบถ้วนแล้วนำส่งสถานศึกษาที่ตนเองศึกษา
9. สถานศึกษาตรวจสอบสัญญากู้ยืมเงิน ผู้บริหารของสถานศึกษาตรวจสอบสัญญาของผู้กู้ยืมเงิน ถ้าสัญญาถูกต้องและเอกสารประกอบครบถ้วนแล้ว ให้ยืนยันผลการตรวจสอบผ่านทางระบบ e-Studentloan
10. ผู้กู้ยืมบันทึกจำนวนเงินค่าเล่าเรียน และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา ตามที่สถานศึกษาเรียกเก็บจริง ผ่านระบบ e-Studentloan
11. สถานศึกษาลงทะเบียนค่าเล่าเรียน ผู้ปฏิบัติงานกองทุนของสถานศึกษาบันทึกเงินค่าเล่าเรียน และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของภาคเรียนนั้นๆ ตามที่ผู้กู้ยืมเงินขอกู้จริงแต่

ไม่เกินจำนวนเงินที่บันทึกกรอบวงเงินไว้ พร้อมพิมพ์ใบลงทะเบียนให้ผู้กู้ยืมเงินตรวจสอบความถูกต้อง และลงนามในเอกสาร

12. นักเรียน/นักศึกษายื่นยันจำนวนเงินกู้ยืมในแบบลงทะเบียนค่าเล่าเรียน นักเรียน/นักศึกษาตรวจสอบความถูกต้องและลงนามในเอกสารแบบลงทะเบียนค่าเล่าเรียน

13. สถานศึกษาตรวจสอบใบลงทะเบียน ผู้บริหารของสถานศึกษาตรวจสอบใบลงทะเบียนของผู้กู้ยืมเงินผ่านทางระบบ e-Studentloan

14. นักเรียน/นักศึกษารับเงินกู้ยืม ผู้กู้ยืมเงินจะสามารถเบิกถอนเงินสดในส่วนของค่าครองชีพได้เป็นรายเดือน ภายใน 3 วัน นับแต่ที่สถานศึกษาตรวจสอบใบลงทะเบียนจากระบบ e-Studentloan โดยกองทุนจะโอนเงินเข้าบัญชีทุกวันทีเงินเข้าบัญชีเป็นวันแรกของภาคการศึกษานั้นๆ สำหรับค่าเล่าเรียน และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษา กองทุนจะโอนเข้าบัญชีของสถานศึกษา

15. สถานศึกษารวบรวมเอกสารสัญญาฯ และเอกสารประกอบ สถานศึกษารวบรวมสัญญา แบบลงทะเบียน และเอกสารประกอบของผู้กู้ยืมเงินในภาคการศึกษานั้นๆ

16. สถานศึกษาจัดทำใบนำส่งเอกสารสัญญา กรอกข้อมูลในใบนำส่งเอกสารสัญญา แล้วให้ผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อ (ห้ามใช้ตราลายมือชื่อ) พร้อมประทับตราสถานศึกษา

17. สถานศึกษานำส่งเอกสาร รวบรวมเอกสารเพื่อนำส่งธนาคารกรุงไทย/ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

การค้ำประกัน (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. 2556: 8-9)

1. บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง
2. กรณีบิดามารดาเสียชีวิต ให้ผู้ปกครองที่รับอุปการะเลี้ยงดูลงนามแทน
3. บุคคลที่ประกอบอาชีพมีรายได้น่าเชื่อถือ
4. กรณีคู่สมรสของผู้ค้ำประกันไม่ให้ความยินยอมให้ผู้ค้ำประกันลงนามฝ่ายเดียวได้
5. กรณีไม่มีบุคคลค้ำประกันให้ใช้หลักทรัพย์แทน

การลงนามค้ำประกันในสัญญากู้ยืมเงิน

ผู้ค้ำประกันลงลายมือชื่อค้ำประกันในสัญญากู้ยืมต่อหน้าสถานศึกษา หากผู้ค้ำประกันมีที่อยู่ห่างไกลจากสถานศึกษาให้จัดส่งสัญญาให้ผู้ค้ำประกันลงลายมือชื่อค้ำประกันได้ และต้องให้เจ้าพนักงานทะเบียนท้องที่ (อำเภอ) ในเขตพื้นที่ที่ผู้ค้ำประกันอาศัยอยู่ ลงนามรับรองลายมือชื่อของผู้ค้ำประกัน

บุคคลผู้รับรองรายได้ในสัญญากู้ยืมเงิน (ข้อใดข้อหนึ่ง)

1. เจ้าหน้าที่ของรัฐ
“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า

- 1.1 ข้าราชการการเมือง
- 1.2 ข้าราชการกรุงเทพมหานคร
- 1.3 ข้าราชการครู
- 1.4 ข้าราชการตำรวจ
- 1.5 ข้าราชการทหาร
- 1.6 ข้าราชการฝ่ายตุลาการ
- 1.7 ข้าราชการฝ่ายรัฐสภา
- 1.8 ข้าราชการฝ่ายอัยการ
- 1.9 ข้าราชการพลเรือน
- 1.10 ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย
- 1.11 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา
- 1.12 สมาชิกสภาท้องถิ่นและหรือผู้บริหารท้องถิ่น
- 1.13 ข้าราชการหรือพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 1.14 กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
- 1.15 เจ้าหน้าที่หรือพนักงานของรัฐวิสาหกิจ องค์กรของรัฐ หรือองค์การมหาชน
- 1.16 ข้าราชการ พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่อื่นซึ่งมีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัตินี้

2. เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับบำเหน็จบำนาญ

“เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้รับบำเหน็จบำนาญ” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งออกจากราชการหรือพ้นจากตำแหน่ง โดยมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ

3. สมาชิกสภาเขต สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร/ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

4. หัวหน้าสถานศึกษาที่ผู้ขอกู้ยืมศึกษาอยู่

เรื่องอื่นที่ควรถือปฏิบัติ

1. ต้องไม่ทำสัญญาเกินขอบเขตวงเงินกู้ยืมที่ได้รับ
2. กรณีที่ต้องการแก้ไขเงื่อนไขในสัญญา สามารถทำได้โดยกลับเข้าสู่ระบบ e-Studentloan และสั่งพิมพ์ใหม่ตามขั้นตอนในการขอกู้ยืมข้างต้น
3. เอกสารทุกฉบับต้องลงลายมือชื่อรับรองสำเนาถูกต้อง โดยเจ้าของเอกสารเป็นผู้ลงลายมือชื่อด้วยตนเอง ได้แก่ ผู้กู้ยืม บิดา มารดา ผู้ปกครอง และผู้ค้ำประกัน ผู้รับรองเงินเดือนหรือรายได้ อาจารย์แนะแนวและอาจารย์ที่ปรึกษา เป็นต้น

4. ผู้กู้ยืม ผู้ค้ำประกัน ผู้แทนโดยชอบธรรม (กรณีผู้กู้ยืมยังไม่บรรลุนิติภาวะ) ต้องลงลายมือชื่อด้วยตนเอง

5. ผู้กู้ยืม ผู้ค้ำประกัน ผู้แทนโดยชอบธรรม (กรณีที่มีใช้บิดาหรือมารดา) ให้ใช้ทั้งสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้าน และต้องรับรองสำเนาด้วยตนเองทุกฉบับ ในกรณีที่ผู้ค้ำประกัน ผู้แทนโดยชอบธรรม เป็นบุคคลเดียวกันให้ใช้สำเนาบัตรประชาชนและสำเนาทะเบียนบ้านเพียงชุดเดียว

6. เอกสารสัญญาจัดทำขึ้น 2 ฉบับ มีข้อความถูกต้องตรงกันโดยผู้กู้ยืมต้องจัดเก็บสัญญาผู้กู้ยืมคู่ฉบับไว้กับตนเองจนกว่าจะชำระหนี้ได้เสร็จสิ้นแล้ว

7. ผู้กู้ยืมต้องเก็บรักษาสมุดบัญชีเงินฝากและบัตรเอทีเอ็มไว้กับตนเอง แม้ว่าในภายหลังจะบอกเลิกสัญญาการกู้ยืมก็ตาม และไม่ควรให้ผู้อื่นทราบรหัสบัตรเอทีเอ็มของตน

8. เพื่อสิทธิประโยชน์ในอนาคตของผู้กู้ยืม ต้องแจ้งสถานภาพกับธนาคารกรุงไทยได้ทราบ ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลส่วนตัว (ใช้แบบฟอร์ม กยศ.203) อันได้แก่

- 8.1 การเปลี่ยนชื่อ-นามสกุล
- 8.2 การเปลี่ยนที่อยู่ปัจจุบัน และที่อยู่ตามภูมิลำเนา
- 8.3 การย้ายสถานศึกษา
- 8.4 การสำเร็จการศึกษา
- 8.5 การเลิกการศึกษา

หากผู้กู้ยืม ไม่ได้ขอกู้ยืมเงินหรือไม่ได้รับอนุมัติให้กู้ยืมเงินต่อเนื่องในปีการศึกษาปัจจุบัน และไม่รายงานสถานภาพการศึกษาต่อคณะกรรมการกองทุนฯ จะถือว่าผู้กู้ยืมได้สำเร็จการศึกษาหรือเลิกการศึกษาแล้ว

หลักเกณฑ์การชำระหนี้ (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. 2556: 10)

ทั้งกรณีทำสัญญากับธนาคารกรุงไทย และกรณีทำสัญญากับธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

1. เมื่อผู้กู้ยืมเงินสำเร็จการศึกษา หรือเลิกการศึกษาเป็นเวลา 2 ปี ถือว่าผู้กู้ยืมเป็นผู้ครบกำหนดชำระหนี้ ผู้กู้ยืมเงินมีหน้าที่ต้องชำระเงินกู้ยืมคืนให้กับกองทุนตามระยะเวลา และวิธีการที่กำหนดไว้ในระเบียบของคณะกรรมการกองทุนฯ

2. ผู้กู้ยืมที่กำลังศึกษาอยู่และไม่ได้กู้ยืมเงินติดต่อกันเป็นเวลา 2 ปี และไม่ได้แจ้งสถานภาพการเป็นนักเรียนหรือนักศึกษาให้ธนาคารทราบ ถือว่าเป็นผู้ครบกำหนดชำระหนี้

3. ก่อนวันที่ 5 กรกฎาคมของปีที่ครบกำหนดชำระหนี้ ผู้กู้ยืมที่ครบกำหนดชำระหนี้งวดแรกจะได้รับหนังสือจากธนาคาร เพื่อแจ้งเงินต้นทั้งหมด จำนวนเงินที่ต้องชำระหนึ่งงวดแรก ค่าธรรมเนียมการชำระหนี้ รวมทั้งตารางการชำระหนี้ของแต่ละปี

4. ผู้กู้ยืมที่ครบกำหนดชำระหนี้จะต้องชำระหนึ่งงวดแรกภายในวันที่ 5 กรกฎาคมของปีที่ครบกำหนดชำระหนี้

5. ผู้กู้ยืมจะต้องเสียดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปีของเงินต้นคงค้างของปีที่ 1 เป็นต้นไป โดยจะต้องชำระหนี้ภายในวันที่ 5 กรกฎาคม ของทุกปี และจะต้องชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลา 15 ปี นับจากวันครบกำหนดชำระหนึ่งงวดแรก

6. ในกรณีที่ผู้กู้ยืมเงินไม่สามารถชำระหนี้เงินกู้คืนได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด คือภายในวันที่ 5 กรกฎาคม ของทุกปี ถือว่าผู้กู้ยืมผิดนัดชำระหนี้ ซึ่งผู้กู้ยืมจะต้องเสียเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 12 ต่อปี ของเงินต้นที่ค้างชำระในงวดนั้น กรณีค้างชำระไม่เกิน 12 เดือน และจะต้องเสียเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 18 ต่อปี ของเงินต้นงวดที่ค้างชำระทั้งหมด กรณีค้างชำระเกิน 12 เดือน

การชำระหนี้ (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. 2556: 10-11)

กรณีทำสัญญากับธนาคารกรุงไทย การชำระหนี้สามารถชำระได้ 5 ช่องทาง ดังนี้

1. ชำระโดยการหักบัญชีอัตโนมัติจากบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ บมจ.ธนาคารกรุงไทย ของผู้กู้ยืม โดยจะต้องแจ้งความประสงค์กับธนาคารให้หักบัญชีเงินฝากที่เปิดไว้ตอนทำสัญญากู้หรือบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ที่ผู้กู้ยืมเปิดใหม่ และผู้กู้จะต้องนำเงินเข้าบัญชีเงินฝากฯ ก่อนวันที่ 5 กรกฎาคม ของทุกปี (กรณีชำระหนี้เป็นรายปี) หรือก่อนวันที่ 5 ของทุกเดือน (กรณีชำระเป็นรายเดือน) ผู้กู้ยืมจะต้องนำสมุดบัญชีเงินฝากฯ ไปปรับรายการหักบัญชีที่สาขาและเก็บไว้เป็นหลักฐาน

2. ชำระที่เคาน์เตอร์ บมจ.ธนาคารกรุงไทย โดยธนาคารมีสาขาบริการกว่า 900 สาขาทั่วประเทศ ผู้กู้ยืมสามารถชำระหนี้ มากกว่าหรือเท่ากับหรือน้อยกว่าจำนวนเงินที่ต้องชำระก็ได้ ผู้กู้ยืมจะได้รับใบรับเงินเพื่อชำระหนี้กองทุนฯ ไว้เป็นหลักฐาน

3. ชำระที่เครื่องฝาก/ถอนเงินอัตโนมัติ (ATM/ADM) ของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย กว่า 7,000 แห่งทั่วประเทศ ผู้กู้ยืมสามารถชำระหนี้ มากกว่าหรือเท่ากับหรือน้อยกว่าจำนวนเงินที่ต้องชำระก็ได้ ผู้กู้ยืมจะได้รับ “ใบบันทึกรายการชำระหนี้ กยศ.” ไว้เป็นหลักฐาน

4. ชำระทาง INTERNET <http://www.ktb.co.th> ของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย ผู้กู้ยืมสามารถชำระหนี้มากกว่าหรือเท่ากับหรือน้อยกว่าจำนวนเงินที่ต้องชำระก็ได้ โดยผู้กู้ต้องสมัคร KTB Online

5. ชำระผ่านโทรศัพท์มือถือ (KTB Online at Mobile) ผู้กู้ยืมสามารถชำระหนี้มากกว่าหรือเท่ากับหรือน้อยกว่าจำนวนเงินที่ต้องชำระก็ได้ โดยผู้กู้สามารถสมัครใช้บริการผ่านตู้ ATM, KTB Online และสาขาของธนาคาร

กรณีทำสัญญากับธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย การชำระหนี้สามารถชำระได้ 2 ช่องทางดังนี้

1. ชำระโดยการหักบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยของผู้กู้ยืม โดยต้องแจ้งความประสงค์กับธนาคารให้หักบัญชีเงินฝากที่เปิดไว้ตอนทำสัญญาผู้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา หรือเปิดบัญชีใหม่และผู้กู้ยืมเงินต้องนำเงินฝากเข้าบัญชีก่อนวันที่ 5 กรกฎาคม ของทุกปี

2. ชำระที่เคาน์เตอร์ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยทั่วประเทศ ผู้กู้ยืมสามารถชำระหนี้มากกว่าที่กำหนดชำระได้ โดยผู้กู้ยืมจะได้รับใบรับเงินเพื่อชำระหนี้กองทุนฯ ไว้เป็นหลักฐาน

การชำระหนี้ก่อนกำหนด

ผู้กู้ยืมสามารถชำระหนี้คืนกองทุนทั้งหมดหรือบางส่วนในช่วงก่อนสำเร็จการศึกษา หรือช่วงระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปีได้ โดยผู้กู้ยืมไม่ต้องเสียดอกเบี้ยหรือค่าธรรมเนียมจัดการเงินกู้

วิธีการชำระหนี้

กรณีทำสัญญากับธนาคารกรุงไทย

1. การติดต่อในครั้งแรก

ผู้กู้ยืมทุกรายต้องติดต่อแสดงตนในการชำระหนี้ที่ บมจ.ธนาคารกรุงไทย สาขาใดก็ได้ที่ท่านสะดวก ดังนี้

1.1 กรอกหนังสือแสดงตนในการชำระหนี้ (กยศ.201)

1.2 หากผู้กู้ยืมประสงค์จะเปลี่ยนงวดการชำระหนี้จากรายปีเป็นรายเดือนสามารถทำได้ โดยให้ผู้กู้ยืมเงินแจ้งความประสงค์

1.3 แจ้งจำนวนเงินที่ผู้กู้ยืมประสงค์จะชำระหนึ่งงวดแรก พร้อมชำระหนี้ โดยผู้กู้ยืมจะได้รับใบรับเงินเพื่อชำระหนี้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นหลักฐาน (ในการชำระหนี้ผู้กู้ยืมจะต้องเสียค่าธรรมเนียม ครั้งละ 10 บาท)

2. การชำระหนี้ครั้งต่อไป

2.1 นำเงินเข้าฝากในบัญชีเงินฝากออมทรัพย์ของผู้กู้ที่ได้แจ้งความประสงค์ไว้แก่ธนาคารโดยต้องมีเงินบัญชีมากพอกับต้นเงินงวดที่ต้องชำระกับงวดที่ค้างชำระ (หากมี) ดอกเบี้ยและเบี้ยปรับ (ถ้ามี)

2.2 ชำระที่เคาน์เตอร์ บมจ.ธนาคารกรุงไทย ทุกสาขาทั่วประเทศ

2.3 ชำระที่เครื่องฝาก/ถอนเงินอัตโนมัติ (ATM/ADM) ของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย

2.4 ชำระทาง INTERNET <http://www.ktb.co.th> ของ บมจ.ธนาคารกรุงไทย

2.5 ชำระผ่านโทรศัพท์มือถือ (KTB Online at Mobile)

กรณีทำสัญญากับธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย

1. การติดต่อชำระหนี้ครั้งแรก

ผู้กู้ยืมทุกรายต้องติดต่อแสดงตนในการชำระหนี้ที่ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย สาขาใดก็ได้ที่ท่านสะดวก ดังนี้

1.1 กรอกหนังสือแสดงตนในการชำระหนี้ (กยศ.201)

1.2 หากผู้กู้ยืมประสงค์จะเปลี่ยนงวดการชำระหนี้จากรายปีเป็นรายเดือนสามารถทำได้ โดยให้ผู้กู้ยืมเงินแจ้งความประสงค์

1.3 แจ้งจำนวนเงินที่ผู้กู้ยืมประสงค์จะชำระหนึ่งงวดแรกพร้อมชำระหนี้ โดยผู้กู้ยืมจะได้รับใบรับเงินเพื่อชำระหนี้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นหลักฐาน (ในการชำระหนี้ผู้กู้ยืมจะต้องเสียค่าธรรมเนียม ครั้งละ 10 บาท)

2. การชำระหนี้ครั้งต่อไป

2.1 นำเงินฝากเข้าบัญชีออมทรัพย์ของผู้กู้ที่ได้แจ้งความประสงค์ไว้แก่ธนาคาร โดยต้องมีเงินในบัญชีมากพอกับต้นเงินงวดที่ต้องชำระกับงวดที่ค้างชำระ (หากมี) และค่าธรรมเนียมจัดการเงินกู้ หรือค่าธรรมเนียมจัดการกรณีผิดนัดชำระหนี้

2.2 ชำระที่เคาน์เตอร์ ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย ทุกสาขาทั่วประเทศ

การผ่อนผัน/แจ้งสถานภาพ (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. 2556: 12)

หลักเกณฑ์การขอผ่อนผันชำระหนี้

1. เป็นผู้ไม่มีรายได้ สามารถขอยืดเวลาได้คราวละไม่เกิน 6 เดือน รวมแล้วไม่เกิน 2 ปี ใช้แบบฟอร์ม กยศ. 202, 203 โดยต้องมีหนังสือรับรองจากผู้ใหญ่บ้านหรือข้าราชการ ระดับ 5 ขึ้นไป พร้อมแนบสำเนาภาพถ่ายบัตรประจำตัวข้าราชการผู้รับรอง

2. เป็นผู้รายได้ต่ำกว่าเดือนละ 4,700 บาท สามารถขอผ่อนชำระได้ไม่ต่ำกว่า 300 บาท/เดือน หรือ 2,400 บาท/ปี แต่ไม่น้อยกว่าดอกเบี้ย ใช้แบบฟอร์ม กยศ. 202, 203 โดยต้องมีหนังสือรับรองจากผู้ใหญ่บ้าน หรือข้าราชการ ระดับ 5 ขึ้นไป และหนังสือรับรองรายได้/แสดงรายได้จากหน่วยงาน รวมทั้งต้องแนบสำเนาภาพถ่ายบัตรประจำตัวข้าราชการผู้รับรอง

3. เป็นผู้ประสบภัยพิบัติจากธรรมชาติ สงคราม ภัยแล้ง สามารถยืดเวลาได้คราวละไม่เกิน 6 เดือน รวมแล้วไม่เกิน 2 ปี ใช้แบบฟอร์ม กยศ. 202, 203 โดยต้องมีหนังสือรับรองจากผู้ใหญ่บ้าน

หรือข้าราชการระดับ 5 ขึ้นไป ตำรวจ ยศ ร.ต.ต. ขึ้นไป รวมทั้งต้องแนบสำเนาภาพถ่ายบัตรประจำตัวผู้รับรอง

ทั้งนี้ ผู้ที่ยื่นต้องดำเนินการติดต่อกับธนาคารเพื่อขอผ่อนผันชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นก่อนวันที่ครบกำหนดชำระหนี้แต่ละงวด และหากพ้นวันที่ครบกำหนดชำระแล้ว (5 กรกฎาคมของทุกปี) ถือว่าผู้กู้ค้างชำระหนี้ จะต้องเสียเบี้ยปรับและถูกติดตามหนี้จนกว่าจะได้รับอนุมัติผ่อนผันชำระหนี้ ระวังการติดตามจาก กยศ.และถือเป็นหนี้ปกติต่อไป

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ถือเป็นความพยายามที่จะทำการปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญ ซึ่งดำเนินการจัดทำขึ้นด้วยความร่วมมือจากหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายการเมือง ฝ่ายข้าราชการ ครู อาจารย์ บุคคลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประชาชน องค์กร และสถาบันต่างๆ มีการศึกษาปัญหา ประมวลองค์ความรู้ต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ มีการระดมผู้รู้ นักปราชญ์มาช่วยกันคิดช่วยกันสร้างเป้าหมายของการศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน. 2547: 47-52)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายที่กำหนดขึ้นเพื่อแก้ไขหรือแก้ปัญหาทางการศึกษา และถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา สรุปหลักการสำคัญได้ 7 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความเสมอภาคของโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรากฏตามนัย มาตรา 10 วรรค 1 และมาตรา 8 (1)
2. ด้านมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ปรากฏตาม มาตรา 9 (3) และ มาตรา 47
3. ด้านระบบบริหารและการสนับสนุนทางการศึกษา ปรากฏตาม มาตรา 9 (2) และ มาตรา 43
4. ด้านครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ปรากฏตาม มาตรา 9 (4) และ มาตรา 52
5. ด้านหลักสูตร ปรากฏตาม มาตรา 8 (3) มาตรา 27 และ มาตรา 28 โดยยึดหลักการตามมาตรา 24 (1)
6. ด้านกระบวนการเรียนรู้ ปรากฏตาม มาตรา 22 มาตรา 24 มาตรา 25 มาตรา 26 และมาตรา 8 (1) และ (3)
7. ด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ปรากฏตาม มาตรา 9 (5) มาตรา 58 และมาตรา 60

สรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับ พรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยแยกเป็นหมวดๆ ดังนี้

หมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ

พระราชบัญญัติฉบับนี้มีเจตนารมณ์ที่ต้องการเน้นย้ำว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

การจัดการศึกษา ให้ยึดหลัก ดังนี้

1. เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
2. ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
3. การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

สำหรับเรื่องการจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลัก ดังนี้

1. มีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
2. มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่น

3. มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภท

4. มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

5. ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

6. การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

หมวด 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา

บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

1. บุคคล ซึ่งมีความบกพร่องทางด้านต่างๆ หรือมีร่างกายพิการ หรือมีความต้องการเป็นพิเศษ หรือผู้ด้อยโอกาสมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

2. บิดามารดา หรือผู้ปกครองมีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลในความดูแลได้รับการศึกษาทั้งภาคบังคับ และนอกเหนือจากภาคบังคับตามความพร้อมของครอบครัว

3. บิดามารดา บุคคล ชุมชน องค์กร และสถาบันต่างๆ ทางสังคมที่สนับสนุนหรือจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ตามควรแก่กรณี ดังนี้

4. การสนับสนุนจากรัฐให้มีความรู้ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษากับบุตรหรือผู้ซึ่งอยู่ในความดูแล รวมทั้งเงินอุดหนุนสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีสำหรับค่าใช้จ่ายการศึกษา

หมวด 3 ระบบการศึกษา

การจัดการศึกษามีสามรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย สถานศึกษาจัดได้ทั้งสามรูปแบบ และให้มีการเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ระหว่างรูปแบบเดียวกันหรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็ผลการศึกษาจากสถานศึกษาเดียวกันหรือไม่ก็ตาม การศึกษาในระบบมีสองระดับ คือ การศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งจัดไม่น้อยกว่า 12 ปี ก่อนระดับอุดมศึกษา และระดับอุดมศึกษา ซึ่งแบ่งเป็นระดับต่ำกว่าปริญญาและระดับปริญญา

ให้มีการศึกษาภาคบังคับเก้าปี นับจากอายุย่างเข้าปีที่เจ็ด จนอายุย่างเข้าปีที่สิบหก หรือเมื่อสอบได้ชั้นปีที่เก้าของการศึกษาภาคบังคับ

สำหรับเรื่องสถานศึกษานั้น การศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้จัดใน

1. สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
2. โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนของรัฐ เอกชน และโรงเรียนที่สังกัดสถาบันศาสนา
3. ศูนย์การเรียน ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล

ครอบครัว ชุมชน องค์การชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การเอกชน องค์การวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่นเป็นผู้จัด

การจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ให้จัดในมหาวิทยาลัย สถาบัน วิทยาลัย หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพ ให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ อาจจัดการศึกษาเฉพาะทางตามความต้องการและความชำนาญของหน่วยงานนั้นได้โดยคำนึงถึงนโยบายและมาตรฐานการศึกษาของชาติ

หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ดังนั้น กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ การจัดการศึกษาทั้งสามรูปแบบในหมวด 3 ต้องเน้นทั้งความรู้ คุณธรรม และกระบวนการเรียนรู้ ในเรื่องสาระความรู้ ให้บูรณาการความรู้และทักษะด้านต่างๆ ให้เหมาะสมกับแต่ละระดับการศึกษา ได้แก่ ด้านความรู้เกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับสังคม ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านศาสนา ศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้

ภูมิปัญญา ด้านภาษา โดยเฉพาะการใช้ภาษาไทย ด้านคณิตศาสตร์ ด้านการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ในเรื่องการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน และความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งให้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการการเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติจริง ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างสมดุล และปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในทุกวิชา นอกจากนี้ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างต้องส่งเสริมให้ผู้สอนจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อและแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน รวมทั้งส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ การประเมินผลผู้เรียน ให้สถานศึกษาพิจารณาจาก พัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ ส่วนการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ ให้ใช้วิธีการที่หลากหลายและนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ ประกอบด้วย หลักสูตรการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท ต้องมีความหลากหลาย โดยส่วนกลางจัดทำ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เน้นความเป็นไทยและความเป็นพลเมืองดี การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อและให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะของสมาชิกที่ดีของ ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ สำหรับหลักสูตรการศึกษาระดับอุดมศึกษาเพิ่มเรื่องการ พัฒนาวิชาการ วิชาชีพชั้นสูงและการค้นคว้าวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และสังคมศึกษา

หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา

ส่วนที่ 1 การบริหารและการจัดการศึกษาของรัฐ

แบ่งเป็นสามระดับ คือ ระดับชาติ ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา เพื่อเป็นการกระจายอำนาจลงไปสู่ท้องถิ่น และสถานศึกษาให้มากที่สุด

1. ระดับชาติ

ให้มีกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีอำนาจหน้าที่ กำกับดูแล การศึกษาทุกระดับและทุกประเภทรวมทั้ง การศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม กำหนดนโยบาย แผน และ มาตรฐานการศึกษาสนับสนุนทรัพยากร รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม

กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีองค์กรหลักที่เป็นคณะบุคคล ในรูปสภาหรือคณะกรรมการสี่องค์กร คือ

1. สภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ

2. คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. คณะกรรมการการอุดมศึกษา
4. คณะกรรมการการศาสนาและวัฒนธรรม

มีหน้าที่พิจารณาให้ความเห็นหรือให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

ให้สำนักงานของทั้งสององค์กรเป็นนิติบุคคล มีคณะกรรมการแต่ละองค์กรประกอบด้วยกรรมการ โดยตำแหน่งจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าจำนวนกรรมการประเภทอื่นรวมกัน มีเลขาธิการของแต่ละสำนักงาน เป็นกรรมการและเลขาธิการ

สภาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมแห่งชาติ มีหน้าที่พิจารณาเสนอ นโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษาของชาติ นโยบายและแผนด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม การสนับสนุนทรัพยากร การประเมินผลการจัดการศึกษา การดำเนินการด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม รวมทั้งการพิจารณากลับกรองกฎหมายและกฎกระทรวง

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่พิจารณาเสนอ นโยบาย แผนพัฒนา มาตรฐานและหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการการอุดมศึกษา มีหน้าที่พิจารณาเสนอ นโยบาย แผนพัฒนา และมาตรฐานการอุดมศึกษาที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นอิสระตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษาแต่ละแห่ง

คณะกรรมการการศาสนาและวัฒนธรรม มีหน้าที่พิจารณาเสนอ นโยบาย และแผนพัฒนาที่สอดคล้องกับแผนการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติ การสนับสนุนทรัพยากร การติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินการด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับปริญญาเป็นนิติบุคคล ดำเนินการจัดการศึกษาและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้นๆ

2. ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ให้ยึดเขตพื้นที่การศึกษาโดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา และจำนวนประชากรเป็นหลัก รวมทั้งความเหมาะสมด้านอื่นด้วย ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาให้มีคณะกรรมการและสำนักงาน

การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ประสานส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษา เอกชนในเขตพื้นที่การศึกษาประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย รวมทั้งการกำกับดูแลหน่วยงานด้านศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรมในเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วยผู้แทนองค์กร ชุมชน ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบการวิชาชีพครู และ ผู้ประกอบวิชาชีพบริหารการศึกษา ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครู ผู้นำทางศาสนาและผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม โดยให้ผู้อำนวยความสะดวกสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการ

3. ระดับสถานศึกษา

ให้แต่ละสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และสถานศึกษาอุดมศึกษาระดับต่ำกว่า ปริญญาตรี มีคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา และจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คณะกรรมการสถานศึกษาประกอบด้วย ผู้แทน ผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทน องค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ และ ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการ ทั้งนี้ ให้กระทรวงกระจายอำนาจ ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและ สำนักงานการศึกษาฯ เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

ส่วนที่ 2 การบริหารและการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภทตามความ พร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น เพื่อเป็นการรองรับสิทธิและการมีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามที่กำหนดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดย กระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินความพร้อม รวมทั้งประสานและส่งเสริมให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาได้

ส่วนที่ 3 การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชน

สถานศึกษาเอกชนเป็นนิติบุคคลจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภท มีคณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทน องค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิ การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้

มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ รวมทั้งรัฐต้องให้การสนับสนุนด้านวิชาการและด้านเงินอุดหนุน การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษี รวมทั้งสิทธิประโยชน์อื่นตามความเหมาะสม ทั้งนี้ การกำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของรัฐของเขตพื้นที่การศึกษา หรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของเอกชน โดยให้รับฟังความคิดเห็นของเอกชน และประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย ส่วนสถานศึกษาของเอกชนระดับปริญญา ให้ดำเนินกิจการโดยอิสระภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถาบันศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา

ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายใน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร และจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา ทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งทุกห้าปี โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นองค์กรมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินและจัดให้มีการประเมินดังกล่าว รวมทั้งเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ในกรณีที่ผลการประเมินภายนอกไม่ได้มาตรฐาน ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานฯ จัดทำข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานต้นสังกัด ให้สถานศึกษาปรับปรุงภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการ ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานฯ รายงานต่อคณะกรรมการต้นสังกัด เพื่อให้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

หมวด 7 ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

ให้กระทรวงส่งเสริมให้มีระบบ กระบวนการผลิตและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง โดยรัฐจัดสรรงบประมาณ และกองทุนพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเพียงพอ มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ ฯลฯ ให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา เป็นองค์กรอิสระมีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ รวมทั้งกำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ

ครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาอื่นทั้งของรัฐและเอกชน ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ทั้งนี้ ยกเว้น ผู้ที่จัดการศึกษาตามอัธยาศัย จัดการศึกษาในศูนย์การเรียน วิทยากรพิเศษ และผู้บริหารการศึกษาระดับเหนือเขตพื้นที่การศึกษา

ให้ข้าราชการของหน่วยงานทางการศึกษาในระดับสถานศึกษาและระดับเขตพื้นที่ การศึกษาเป็นข้าราชการในสังกัดองค์กรกลางบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู ตามหลักการกระจาย อำนาจการบริหารงานบุคคลสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา

การผลิตและพัฒนาคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนามาตรฐานและ จรรยาบรรณของวิชาชีพ และการบริหารงานบุคคลของข้าราชการหรือพนักงานของรัฐในสถานศึกษา ระดับปริญญาที่เป็นนิติบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายเฉพาะของสถานศึกษานั้นๆ

หมวด 8 ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน ทั้ง จากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กร วิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่นและต่างประเทศมาใช้จัดการศึกษา โดยให้รัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้มาตรการภาษีส่งเสริมและให้แรงจูงใจ รวมทั้งใช้มาตรการลดหย่อน หรือยกเว้นภาษีตามความเหมาะสม

สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้และ จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ราชพัสดุ และที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งหา รายได้จากบริการของสถานศึกษาที่ไม่ขัดกับภารกิจหลักของสังฆาริมทรัพย์ที่สถานศึกษาของรัฐได้มา ทั้ง จากผู้อุทิศให้หรือซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของสถานศึกษา ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสถานศึกษา บรรดา รายได้และผลประโยชน์ต่างๆ ของสถานศึกษาของรัฐดังกล่าว ไม่เป็นรายได้ที่ต้องส่งกระทรวงการคลัง

ให้สถานศึกษาของรัฐที่ไม่เป็นนิติบุคคล สามารถนำรายได้และผลประโยชน์ต่างๆ มา จัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของสถาบันนั้นๆ ได้ตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

ให้รัฐจัดสรรงบประมาณแผ่นดินให้การศึกษาดังกล่าว โดยจัดสรรให้ผู้เรียนและสถานศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชน ในรูปแบบต่างๆ เช่น ในรูปเงินอุดหนุนทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคล กองทุน ประเภทต่างๆ และทุนการศึกษา รวมทั้งให้มีระบบการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณการจัดการศึกษาด้วย

หมวด 9 เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

รัฐจัดสรรคลื่นความถี่ สื่อตัวนำและโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการส่งวิทยุกระจาย- เสี่ยง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุโทรคมนาคม และการสื่อสารในรูปแบบอื่นเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา การ ทะนุบำรุง ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมตามความจำเป็น รัฐส่งเสริมสนับสนุนให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและพัฒนาแบบเรียน ตำรา สื่อสิ่งพิมพ์อื่น วัสดุอุปกรณ์และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาอื่น โดย จัดให้มีเงินสนับสนุนและเปิดให้มีการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกทำได้ อันจะนำไปสู่การแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ให้มีการระดมทุน เพื่อจัดตั้งกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จากเงินอุดหนุนของรัฐ ค่าสัมปทานและผลกำไรที่ได้จากการดำเนินกิจการ ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ และโทรคมนาคมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรประชาชน รวมทั้งให้มีการลดอัตราค่าบริการเป็นพิเศษในการใช้เทคโนโลยี

ให้มีหน่วยงานกลาง ทำหน้าที่พิจารณาเสนอนโยบาย แผน ส่งเสริม และประสานการวิจัย การพัฒนาและการใช้ รวมทั้งการประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

บทเฉพาะกาล

1. นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

1.1 ให้กฎหมาย ข้อบังคับ คำสั่ง ฯลฯ เกี่ยวกับการศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมเดิมที่ใช้อยู่ยังคงใช้บังคับ ได้ต่อไป จนกว่าจะมีการปรับปรุงแก้ไขตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินห้าปี

1.2 ให้กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานการศึกษาและสถานศึกษาที่มีอยู่ ยังคงมีฐานะและอำนาจหน้าที่เช่นเดิม จนกว่าจะจัดระบบการบริหารและการจัดการศึกษาใหม่ตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินสามปี

1.3 ให้ดำเนินการออกกฎกระทรวง เพื่อแบ่งระดับและประเภทการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบหรือการศึกษาตามอัธยาศัยให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปี

2. ในวาระเริ่มแรก มิให้นำ

2.1 บทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสิบสองปี และการศึกษาภาคบังคับเก้าปี มาใช้บังคับ จนกว่าจะมีการดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินห้าปี นับจากวันที่รัฐธรรมนูญใช้บังคับ และภายในหกปี ให้กระทรวงจัดให้สถานศึกษาทุกแห่ง มีการประเมินผลภายนอกครั้งแรก

2.2 นำบทบัญญัติในหมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา และหมวด 7 ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษามาใช้บังคับจนกว่าจะมีการดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินสามปี

2.3 ทั้งนี้ขณะที่การจัดตั้งกระทรวงยังไม่แล้วเสร็จให้นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ออกกฎกระทรวงระเบียบ และประกาศเพื่อปฏิรูปตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของตน รวมทั้งให้กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ทำหน้าที่กระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมในส่วนที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี

3. ให้จัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา เป็นองค์การมหาชนเฉพาะกิจ ทำหน้าที่

3.1 เสนอการจัดโครงสร้าง องค์กร การแบ่งส่วนงาน ตามสาระบัญญัติในหมวดที่ ๖ ด้วยการบริหารและการจัดการศึกษา การจัดระบบครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การจัดระบบทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา

3.2 เสนอร่างกฎหมาย และปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ และคำสั่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดโครงสร้างและระบบต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นเพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัตินี้

3.3 ตามอำนาจหน้าที่อื่นที่กำหนดในกฎหมายของค์การมหาชน

4. คณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษามีเก้าคน ประกอบด้วย ประธานกรรมการและกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ และมีความเชี่ยวชาญ ด้านการบริหาร การศึกษา การบริหารรัฐกิจ การบริหารงานบุคคล การงบประมาณการเงิน และการคลัง กฎหมายมหาชน และกฎหมายการศึกษา ทั้งนี้ ต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ ไม่น้อยกว่าสามคน ให้เลขาธิการสำนักงานปฏิรูปการศึกษา เป็นกรรมการและเลขาธิการคณะกรรมการและเลขาธิการมีวาระการดำรงตำแหน่งวาระเดียว เป็นเวลาสามปี

ทั้งนี้ ให้มีคณะกรรมการสรรหา จำนวนสิบห้าคน ทำหน้าที่เสนอชื่อบุคคลที่สมควร เป็นคณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา จำนวนสิบแปดคน เพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูป จำนวนเก้าคน

แนวคิดเกี่ยวกับหนี้สิน

สาเหตุของการเกิดหนี้สิน

พฤษ์ เถาถวิล (2543: 15) ได้อธิบายถึงสาเหตุการเป็นหนี้สิน ว่ามีสาเหตุมาจากนโยบายการพัฒนาของรัฐบาล ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่จะนำไปสู่การเกิดปัญหาหนี้สิน และได้จำแนกความเปลี่ยนแปลงออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพังทลายของเศรษฐกิจแบบยังชีพ สังคมไทยในอดีตชุมชนจะดำรงชีวิตในระบบเศรษฐกิจแบบยังชีพ โดยอาศัยการพึ่งพาธรรมชาติเป็นแหล่งอาหารและปัจจัยสี่ พร้อมกับมีการ

แลกเปลี่ยนสินค้าที่ผลิตไม่ได้กับชุมชนอื่นที่ใกล้เคียงกัน แต่วิถีชีวิตในระบบเศรษฐกิจแบบยังชีพถูกทำลายลงเนื่องจากการขยาย

ขั้นตอนที่ 2 การพึ่งพาทุนและตลาด เมื่อสังคมเกิดการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่กระบวนการผลิตในระบบตลาด ชาวบ้านจึงตกอยู่ในภาวะเสียเปรียบ เนื่องจากในระบบนี้ ทุนเป็นปัจจัยที่สำคัญ ผู้ที่สามารถควบคุมปัจจัยทุนได้ จะสามารถควบคุมการผลิตและกำหนดราคาผลิตในตลาดได้ ในขณะที่ผู้ที่ไม่ได้มีทุนต้องไปกู้ยืม ทำให้เกิดภาวะหนี้สินตามมา

ขั้นตอนที่ 3 การพึ่งพาแหล่งทุน เมื่อชาวบ้านไม่มีความสามารถในการสะสมทุน แต่มีความจำเป็นต้องใช้ทุนในการดำรงชีวิต จึงมีความจำเป็นต้องพึ่งพาแหล่งเงินทุนทั้งในระบบและนอกระบบ

ขั้นตอนที่ 4 การตกอยู่ในภาวะล้มละลาย ชาวบ้านหรือคนยากจนบางคนประสบภาวะที่ไม่สามารถสร้างรายได้ ในขณะที่มีหนี้สินจากการกู้ยืมเงินมาลงทุน และมีภาระในการชำระดอกเบี้ยที่เกิดจากการกู้ยืมเงินมาใช้ จึงทำให้ตกอยู่ในภาวะมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น หากไม่สามารถหาเงินมาชำระหนี้สินได้ก็จะตกอยู่ในภาวะล้มละลาย

มูลเหตุของการค้างชำระหนี้

ชนินทร์ พิทยาวิรัช (2534: 18-19) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับมูลเหตุของการค้างชำระหนี้ไว้ดังนี้

1. มูลเหตุที่เกิดจากปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยที่ไม่สามารถควบคุมได้ หากปัจจัยดังกล่าวเปลี่ยนแปลงย่อมส่งผลกระทบต่อตัวลูกหนี้ได้ ได้แก่

1.1 ภาวะเศรษฐกิจ เป็นปัญหาสำคัญของการประกอบธุรกิจ หากภาวะเศรษฐกิจดี ย่อมส่งผลให้การประกอบธุรกิจมีการขยายตัวและเจริญรุ่งเรือง หากสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำหรือซบเซา ย่อมส่งผลให้เกิดการชะลอตัวทำให้ทางธุรกิจและการจ้างงานน้อยลง รายได้ของบุคคลลดลงตาม ซึ่งในบางธุรกิจอาจจะประสบปัญหารุนแรงถึงขั้นล้มละลายได้

1.2 นโยบายของรัฐบาล เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการประกอบการธุรกิจ หากนโยบายบางอย่างส่งผลกระทบต่อธุรกิจ เช่น การควบคุมราคาสินค้า ซึ่งหากต้นทุนสินค้าสูงขึ้น แต่ไม่สามารถขึ้นราคาสินค้าได้ ผู้ประกอบการก็ไม่สามารถดำเนินการต่อได้เนื่องจากไม่มีกำไร เป็นต้น

1.3 ค่านิยมและเทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลงของปัจจัยนี้ จะมีผลกับธุรกิจประเภทแพชชั่น เมื่อผู้บริโภคมีค่านิยมเปลี่ยนแปลงไป หรือทางด้านเทคโนโลยี เช่น อุตสาหกรรมประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ส่งผลในเรื่องของราคาที่ถูกกลงแต่คุณภาพดีขึ้น

1.4 ภัยธรรมชาติหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด เช่น ไฟไหม้ ภัยจากน้ำท่วม ผลผลิตได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ อุบัติเหตุ

2. มูลเหตุที่เกิดจากปัจจัยภายใน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นภายในองค์กร หรือ ผู้ให้กู้ยืม ซึ่งสามารถควบคุมการเปลี่ยนแปลงได้ ได้แก่

2.1 การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย อาจทำให้ผู้รับภาระดอกเบี้ยที่เปลี่ยนไปด้วย หากอัตราดอกเบี้ยสูงขึ้น ภาระดอกเบี้ยก็จะเพิ่มขึ้น ผู้กู้ต้องใช้เวลามากกว่าเดิมในการชำระหนี้ให้หมดไป ความเสี่ยงต่อการค้างชำระยิ่งสูงขึ้น

2.2 ระบบการติดตามและควบคุมหนี้ของผู้ให้กู้ไม่มีประสิทธิภาพ

2.3 การปล่อยกู้ของผู้ให้กู้ยืมไม่มีการกลั่นกรองที่ดี เช่น เจ้าหน้าที่ขาดประสบการณ์ การดำเนินงานที่เน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ

3. มูลเหตุที่เกิดจากตัวลูกหนี้ ได้แก่

3.1 การที่ลูกหนี้นำเงินไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมเงิน เช่น การนำไปเก็งกำไรในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ เมื่อภาวะเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงผลประโยชน์หรือกำไรที่ผู้เก็งกำไรไว้ก็จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย

3.2 การย้ายถิ่นที่อยู่ การเปลี่ยนงาน การถูกเลิกจ้างงาน ทำให้ไม่สามารถรับภาระหนี้ที่มีอยู่ได้

3.3 ลูกหนี้ถึงแก่กรรมหรือเจ็บป่วยเรื้อรัง ทูพพลภาพ สภาพครอบครัว หย่าร้าง ทำให้ภาระการใช้จ่ายในการดำรงชีวิตเปลี่ยนแปลงได้

3.4 ลูกหนี้ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย มีหนี้สินภายนอกมาก

3.5 ลูกหนี้ทำการค้าเกินตัวหรือหวังผลเลิศในธุรกิจมากเกินไป ภาระเงินงวดที่คาดไว้อาจเกินความสามารถในการชำระหนี้ได้

3.6 การเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร เป็นผลทำให้การดำเนินงานของธุรกิจชะงักงัน การตัดสินใจดำเนินงานต่างๆ ไม่รวดเร็ว

3.7 การทุจริตของผู้บริหารกิจการ คิดถึงผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม สภาพธุรกิจที่แท้จริงไม่เปิดเผย จึงยากต่อการแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ทันกับเหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

3.8 ลูกหนี้เจตนาบิดพลิ้วไม่ยอมชำระหนี้ หรือนำเงินไปชำระหนี้ภายนอกก่อน นำเงินไปชำระคืนแก่ผู้ให้กู้

การผิณัดของลูกหนี้

ภักตร์ศักดิ์ วรรณแสง (2552: 48) หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการผิณัดของลูกหนี้บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 204 ว่า “ถ้าหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว และภายหลังแต่นั้นเจ้าหนี้ได้ให้คำเตือนลูกหนี้แล้ว ลูกหนี้ยังไม่ชำระหนี้ไซ้ร้ ลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิณัดเพราะเขาเตือนแล้ว”

หลักเกณฑ์ดังกล่าวใช้เพื่อพิจารณาว่าลูกหนี้ละเลยไม่มาชำระหนี้หรือชำระหนี้ล่าช้าหรือไม่ ซึ่งลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบเมื่อผิดนัด

หลักการผิดนัดของลูกหนี้ จึงต้องประกอบด้วยขั้นตอน ดังนี้

1. หนี้ถึงกำหนดชำระแล้วแต่ถ้าคู่สัญญาไม่ปฏิบัติตามปฏิบัติต่อกันโดยตรง หรือโดยปริยายว่าไม่ถือเอากำหนดระยะเวลาชำระหนี้เป็นข้อสำคัญในการชำระหนี้แล้ว ถ้าลูกหนี้ไม่ชำระตามกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ก็ยังไม่ถือว่าลูกหนี้ผิดนัด

2. เจ้าหนี้เตือนให้ลูกหนี้ชำระแต่ลูกหนี้ไม่ยอมชำระ การเตือนของเจ้าหนี้นั้นคือ การแจ้งให้ลูกหนี้ทราบว่าหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว อาจแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรหรือด้วยวาจาหรือด้วยวิธีการอื่น เช่น ส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้

ข้อยกเว้นที่เจ้าหนี้ไม่ต้องเตือน

1. ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 204 วรรค 2 บัญญัติว่า “ถ้าได้กำหนดเวลาชำระไว้ตามวันแห่งปฏิทินและลูกหนี้มิได้ชำระหนี้ตามกำหนดไซ้ ท่านว่าลูกหนี้ตกเป็นผู้ผิดนัดโดยมิพักต้องเตือนเลย วิธีเดียวกันนี้ท่านให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้าก่อนการชำระหนี้ซึ่งได้กำหนดเวลาลงไว้อาจคำนวณนับได้โดยปฏิทินนับแต่วันที่ได้บอกกล่าว” เหตุที่ต้องยกเว้นเพราะกรณีนี้ลูกหนี้ย่อมทราบดีอยู่แล้วว่าต้องชำระหนี้เมื่อไหร่ จึงไม่จำเป็นต้องเตือนอีก หนี้ที่ได้กำหนดเวลาชำระหนี้ตามวันแห่งปฏิทินนี้หมายความว่า กำหนดการชำระหนี้นี้เป็นไปตามวันแห่งปฏิทิน ซึ่งมีความหมายกว้างรวมถึงกำหนดเวลาที่คิดได้จากปฏิทิน เช่น ชำระหนี้ภายในหนึ่งปีหรือหนึ่งเดือนก็ถือว่าเป็นวันแห่งปฏิทิน มิได้จำกัดอยู่แต่เฉพาะที่ต้องระบุวันเดือนปีตามปฏิทินเท่านั้น สอนบทบัญญัติในส่วนที่ว่า “วิธีเดียวกันนี้ท่านให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้าก่อนการชำระหนี้ซึ่งได้กำหนดเวลาลงไว้อาจคำนวณนับได้โดยปฏิทินนับแต่วันที่ได้บอกกล่าว” นั้น หมายความว่า ถ้าเจ้าหนี้และลูกหนี้ตกลงกันได้ก่อนแล้วว่า ก่อนลูกหนี้ชำระหนี้เจ้าหนี้ต้องบอกกล่าว หลังจากบอกกล่าวแล้วตามจำนวนเวลาที่กำหนดไว้ตามปฏิทินลูกหนี้ต้องชำระ เช่น ตกลงว่าก่อนลูกหนี้ชำระเงินกู้เจ้าหนี้ต้องบอกกล่าวก่อนหลังจากบอกกล่าวไปแล้ว 10 วัน ลูกหนี้ต้องชำระ ดังนี้ เมื่อเจ้าหนี้ออกกล่าวแล้วล่วงพ้น 10 วัน ลูกหนี้ไม่ชำระ จึงตกเป็นผู้ผิดนัดทันที

2. หนี้มูลละเมิด เจ้าหนี้ไม่ต้องเตือนเพราะลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดตั้งแต่วิธีละเมิดแล้ว ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 206 บัญญัติว่า “ในกรณีหนี้อันเกิดแต่มูลละเมิดลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดมาแต่เวลาที่ทำละเมิด

ข้อยกเว้นที่ถือว่าไม่ผิดนัด

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 205 บัญญัติว่า “ตราใบใดการชำระหนี้ นั้นยังมีได้กระทำการลง เพราะพฤติการณ์อันใดอันหนึ่งซึ่งลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบ ตราใบนั้นลูกหนี้ยังหาได้ชื่อว่าผิดนัดไม่”

มาตรา 205 นี้เป็นบทยกเว้นเฉพาะการผิดนัดตามมาตรา 204 เท่านั้น หากข้อเท็จจริง เข้ามาตรา 205 นี้ จะมีผลให้ลูกหนี้ไม่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นแต่ลูกหนี้ยังคงต้อง ปฏิบัติการชำระหนี้ต่อไป

สาเหตุที่ทำให้ลูกหนี้ชำระหนี้ล่าช้า

ชินินทร์ พิทยาวิวิธ (2550: 510-511) ในการผิดนัดชำระหนี้ของลูกหนี้จะมีปัญหาที่ แตกต่างกันไปออกไป ดังนั้น การเรียกเก็บหนี้จึงจะต้องมีการพิจารณาถึงสาเหตุของลูกหนี้ที่ผิดนัดชำระหนี้ ประกอบด้วย ทั้งนี้ เพื่อสถาบันการเงินจะได้หาทางแก้ไขหรือใช้กลวิธี (Tactic) ต่างๆ เพื่อให้แน่ใจให้ ลูกหนี้มาชำระหนี้โดยสมัครใจและไม่กระทบกระเทือนความสัมพันธ์กันเพื่อประโยชน์ของสถาบัน การเงินเอง

สาเหตุของการผิดนัดชำระหนี้ของลูกหนี้ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ มีอยู่ดังนี้

1. ลูกหนี้อาจไม่เข้าใจเงื่อนไขการชำระเงินว่า เมื่อใดถึงกำหนดชำระหนี้ซึ่งสถาบันการเงิน จะต้องมีการแจ้งเตือนให้ลูกหนี้ชำระล่วงหน้าก่อนที่สัญญาจะครบกำหนด ไม่น้อยกว่า 15 วัน
2. ลูกหนี้หลงลืมวันถึงกำหนดชำระหนี้เพราะไม่มีหรือมีวิธีการเก็บบันทึก (Record) เกี่ยวกับหนี้ไม่ดีซึ่งสถาบันการเงินจะต้องใช้วิธีการแจ้งเตือนหรือเตือนให้ทราบเช่นเดียวกับข้อ 1
3. ลูกหนี้ไม่ชำระเพราะคิดว่าในงวดที่ต้องจ่ายนั้นเป็นจำนวนเงินเล็กน้อยจึงรอไว้ก่อน เพื่อรวบรวมชำระครั้งเดียว ซึ่งอาจจะต้องอธิบายให้ลูกหนี้ทราบว่า การผิดนัดชำระหนี้ไม่ตรงตามงวดที่ ต้องจ่ายนั้นจะทำให้ระบบการบริหารสินเชื่อของสถาบันการเงินยุ่งยากอย่างไร
4. ลูกหนี้ที่ชำระเงินตรงต่อเวลาแต่อาจจะมีปัญหาขาดแคลน ซึ่งสถาบันการเงินก็ ควรจะผ่อนผันให้และคอยติดตามทวงถามให้ได้รับชำระหนี้ตรงตามเวลาผ่อนผันและควรแจ้งให้ลูกหนี้ ทราบด้วย ถ้ามีปัญหาควรแจ้งให้สถาบันการเงินทราบล่วงหน้าเพราะเป็นคุณสมบัติทางความตั้งใจ ชำระหนี้ (Willing to Pay) ของลูกหนี้ที่สถาบันการเงินจะให้ในการพิจารณาต่อสัญญาหรือให้สินเชื่อ คราวต่อไปด้วย
5. การชำระหนี้ของลูกหนี้ผิดเวลา เนื่องจากปัญหาจากปัจจัยภายนอกที่คาดไม่ถึง เช่น การประสบภัยธรรมชาติ การสไตรค์ของคนงาน เป็นต้น ซึ่งสถาบันการเงินควรพิจารณาผ่อนผันให้ เช่นเดียวกับข้อ 4

6. ลูกหนี้ขาดคามตั้งใจที่จะชำระหนี้ โดยอุปนิสัยหรือโดยเจตนา คือ ไม่ทวงถามก็ไม่ชำระหนี้หรือพยายามถ่วงเวลาให้ล่าช้าอยู่เสมอเป็นประจำ ซึ่งลูกหนี้ประเภทนี้สถาบันการเงินจะต้องเข้มงวดในการเรียกเก็บหนี้ให้มาก ถึงแม้จะเสี่ยงต่อการไม่พอใจหรือต้องเสียลูกค้าไปก็ตาม

7. ลูกหนี้มีเจตนาที่จะไม่ชำระหนี้ คือ การพยายามหาทางเบี่ยงบ่าย เมื่อทวงถามหรือนัดชำระเงินแล้วก็ไม่นำมาชำระ กรณีนี้สถาบันการเงินจะต้องหาทางจูงใจให้ลูกหนี้ชำระหนี้ โดยการชี้แจงให้ลูกหนี้เห็นถึงผลเสียที่จะมาถึงตัวลูกหนี้เอง เช่น การมีชื่อใน Black List จะทำให้เครดิตของลูกหนี้เสียไป วงการธนาคารหรือวงการเงินจะไม่ได้รับความเชื่อถือ การกู้ยืมเงินจะประสบกับความยากลำบาก เป็นต้น ถ้าชี้แจงแล้วไม่สำเร็จ สถาบันการเงินต้องยอมรับที่จะเสียสัมพันธภาพกับลูกหนี้ โดยยื่นคำขาดเพื่อขูให้ลูกหนี้กลัว

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หากทราบว่าลูกหนี้เริ่มประสบปัญหาในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งเห็นได้จากการชำระหนี้ตรงตามเวลาก็จะเปลี่ยนไป เป็นการชำระหนี้ไม่ตรงตามเวลา มีการค้างชำระหนี้และดอกเบี้ย ซึ่งทำให้ผู้ให้กู้ต้องมีการบริหารหนี้โดยใช้หลักเกณฑ์ต่างๆ เข้ามาทำการแก้ไขลูกหนี้ที่มีปัญหาเพื่อที่จะกำหนดวิธีฟื้นฟูหนี้เสียให้กลับมาเป็นหนี้ปกติหรือติดตามหนี้เงินต้นและดอกเบี้ยให้ได้หมด หรือมากที่สุด

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสินเชื่อ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสินเชื่อ (ดาร์ณี พุทธิวิบูลย์. 2543: 2-18) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการสินเชื่อไว้ว่า สินเชื่อ (Credit) มีที่มาจากภาษาลาตินว่า Credere แปลว่า to Trust หรือ to Believe โดยนักวิชาการบางท่านกล่าวว่า มาจากคำภาษาลาตินจากคำว่า Credo ซึ่งเป็นคำสมระหว่างคำภาษาสันสกฤต Crad แปลว่า ความเชื่อถือไว้วางใจ กับภาษาลาตินคำว่า do แปลว่า ทำให้เกิดหรือมอบ ดังนั้น คำว่า สินเชื่อ จึงมีที่มาและความหมายจากรากฐานเดียวกัน คือ ความเชื่อถือและไว้วางใจ จึงได้มีผู้กำหนดความหมายของสินเชื่อไว้หลายลักษณะ ดังนี้

ในแง่ของการค้า สินเชื่อ หมายถึง ความเชื่อถือที่ผู้ขายมีต่อผู้ซื้อ และยอมมอบสินค้าหรือบริการให้แก่ผู้ซื้อไปก่อน โดยไม่ต้องชำระเงินสด แต่มีสัญญาการชำระเงินค่าสินค้าหรือบริการนั้น ในวันข้างหน้า ตามการตกลงกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย ซึ่งก่อให้เกิดลูกหนี้และเจ้าหนี้ตามมา

ในแง่ของผู้บริโภค สินเชื่อ หมายถึง ความสามารถที่จะได้สินค้าหรือบริการไปใช้ก่อน โดยตกลงว่าจะนำเงินมาชำระสินค้าหรือบริการภายหลัง

ในแง่ของสถาบันการเงิน สินเชื่อ หมายถึง บริการชนิดหนึ่งของสถาบันการเงินก่อให้เกิดรายได้หลักแก่สถาบันการเงิน และมีความสำคัญที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบกระเทือนต่อระบบธุรกิจของชุมชนเป็นอย่างยิ่งด้วย

สรุปได้ว่า สินเชื่อ หมายถึง ความไว้วางใจระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย ในการที่จะให้สินค้าหรือบริการไปใช้ก่อน โดยมีสัญญากำหนดเงื่อนไขและเงื่อนไขการชำระคืนในอนาคต บุคคล 2 ฝ่ายที่กล่าวถึงนั้น อาจมีการติดต่อกันเป็นรายบุคคล กลุ่มบุคคลหรือนิติบุคคลหรือระหว่างกันก็ได้ และสิ่งที่ผ่านผู้ให้สินเชื่อ จะต้องรับภาระตามมา คือ ความเสี่ยง สินเชื่อนอกจากจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความเชื่อถือแล้ว ยังต้องอาศัยหลักประกัน ซึ่งอาจเป็นบุคคลหรือหลักทรัพย์ที่จะนำมาใช้เพื่อลดความเสี่ยงด้วย ดังนั้น จึงควรได้มีการศึกษาถึงหลักการจัดการสินเชื่อที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการกำหนดเป้าหมายของการจัดการด้านสินเชื่อไว้ ดังนี้ การรักษาสภาพคล่อง (Liquidity Objectives) และการทำกำไร (Profitability Objectives) โดยให้มีความเสี่ยง (Risk) และต้นทุนในการจัดการสินเชื่อ (Cost) ต่ำที่สุด (Minimized Risk and Cost)

1. ส่วนประกอบของกระบวนการสินเชื่อ แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

1.1 รายการสินเชื่อ (Credit Transaction) เริ่มจากการที่บุคคล 2 ฝ่าย ตกลงที่จะทำการแลกเปลี่ยนสินค้าหรือบริการ โดยมีสัญญากำหนดเงื่อนไขและเงื่อนไขที่จะชำระเงินคืนในอนาคต

1.2 สถานะทางสินเชื่อ (Credit Standing) เมื่อมีการตกลงจะให้สินเชื่อแล้ว ขั้นตอนต่อไป คือ สถานะทางสินเชื่อของผู้มาขอว่าดีมากน้อยเพียงใด เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ เกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนตัว ผลงาน ชื่อเสียง การดำเนินธุรกิจ หรือความสามารถที่จะชำระหนี้หรือไม่ สถานะทางสินเชื่อนี้จะนำมาเป็นตัวบ่งชี้ถึงการยอมรับที่จะให้สินเชื่อภายในวงเงิน เงื่อนไข และเงื่อนไข มากน้อยเท่าใด และอย่างไรบ้างแก่ผู้ขอสินเชื่อแต่ละราย

1.3 ตราสารสินเชื่อ (Credit Instruments) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการให้สินเชื่อที่จะต้องทำหลักฐาน เพื่อแสดงการตกลงเกี่ยวกับวงเงินสินเชื่อ เงื่อนไข และเงื่อนไขที่ทั้ง 2 ฝ่าย คือ ผู้ขอและผู้ให้สินเชื่อยอมรับ ซึ่งได้แก่ ตราสารหรือสัญญาที่จะเป็นหลักประกันในการชำระหนี้ เช่น เช็ค ตั๋วสัญญาใช้เงิน ตั๋วแลกเงิน เป็นต้น ดังนั้น ตราสารสินเชื่อ (Credit Instruments) จึงหมายถึง หลักฐานแสดงสภาพหนี้ และเงื่อนไขการชำระหนี้ที่จัดทำขึ้นเพื่อลดความเสี่ยงด้านการประกอบการด้านสินเชื่อ

2. แนวทางการจัดการสินเชื่อ งานด้านการจัดการสินเชื่อประกอบด้วยการศึกษาให้สินเชื่อจนถึงการเรียกเก็บหนี้ งาน 2 ลักษณะนี้ นับว่าเป็นงานหลักของการจัดการสินเชื่อที่จะต้องดำเนินการควบคู่กันไป โดยมีแนวทางการจัดการสินเชื่อ ดังนี้

2.1 การจัดการสินเชื่อ เป็นการจัดการย่อย ภายใต้การบริหารงานหลักของธุรกิจ จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงเป้าหมายหลักของกิจการก่อนที่จะกำหนดเป้าหมายของการจัดการสินเชื่อ ซึ่งต้องให้สอดคล้องกับเป้าหมายหลักของกิจการ โดยกำหนดไว้ในรูปแบบนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน

2.2 การจัดการสินเชื่อควรต้องคำนึงถึงความร่วมมือและประสานงานกับฝ่ายอื่นๆ ของกิจการ เช่น ฝ่ายขาย หรือฝ่ายบัญชี เป็นต้น

2.3 การจัดการสินเชื่อเป็นทั้งศาสตร์ และศิลป์ หมายถึง ผู้ปฏิบัติงานด้านนี้นอกจากต้องมีความรู้เกี่ยวกับศาสตร์ต่างๆ ด้านสินเชื่อ บริหาร การบัญชี การเงิน เป็นต้น แล้วยังจะต้องมีศิลปะที่จะใช้เทคนิคความแนบเนียน ประสบการณ์ และการวินิจฉัยสั่งการ ซึ่งเป็นความสามารถเฉพาะ มาเป็นเครื่องมือในการจัดการสินเชื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จนสามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการ

2.4 การจัดการสินเชื่อให้มีประสิทธิภาพ ควรมีผู้เชี่ยวชาญแต่ละขั้นตอน เพื่อทำหน้าที่งานด้านสินเชื่อให้มีประสิทธิภาพ ควรมีผู้เชี่ยวชาญแต่ละขั้นตอนเพื่อทำหน้าที่งานด้านสินเชื่อ ได้แก่ การวางแผน เป้าหมาย และนโยบายการปฏิบัติงาน การจัดสายงานด้านสินเชื่อ การกระจายอำนาจหน้าที่ การตรวจสอบการดำเนินงานกับเป้าหมาย และการฝึกอบรมแก่พนักงานสินเชื่อ เป็นต้น

2.5 การจัดการสินเชื่อ อาศัยหลักการจัดการทั่วไป ได้แก่ มีการวางแผน (Plan) การจัดสายงาน (Organizing) การปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับเป้าหมาย หรือนโยบาย (Actuating) และการควบคุม (Controlling)

3. การจำแนกประเภทสินเชื่อ สามารถทำได้ในหลายลักษณะแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับผู้ที่แบ่งประเภทนั้นต้องการเน้นในเรื่องใด หรือเพื่อประโยชน์อะไร บางแห่งอาจจำแนกตามระยะเวลาการให้กู้ยืม บางแห่งอาจแบ่งประเภทตามบริการที่มีให้กับลูกค้า และการเรียกชื่อสินเชื่อจะแตกต่างกันออกไป อาจสรุปได้ว่า การจำแนกประเภทสินเชื่อมีสิ่งที่จะคำนึงถึง 3 ประการ ได้แก่

3.1 วัตถุประสงค์ของการขอสินเชื่อว่าจะนำไปใช้จ่ายเพื่อการใด มักจะเรียกชื่อสินเชื่อนั้น เช่น สินเชื่อเพื่อการบริโภค สินเชื่อเพื่อการค้า สินเชื่อเพื่อการเกษตร สินเชื่อเพื่อการเคหะ เป็นต้น

3.2 ระยะเวลาในการชำระคืนสินเชื่อ สามารถแบ่งได้ ดังนี้

3.2.1 สินเชื่อประเภทเผื่อเรียก (Call or Demand Credit) สินเชื่อประเภทนี้ต้องชำระทันที เมื่อผู้ให้สินเชื่อเรียกร้องให้ชำระ แต่ในทางปฏิบัติจะแจ้งล่วงหน้า 1 วัน เพื่อให้ลูกหนี้จะได้เตรียมการทัน

3.2.2 สินเชื่อระยะสั้น (Short Term Credit) เป็นสินเชื่อที่จะต้องชำระคืนภายใน 1 ปี

3.2.3 สินเชื่อระยะปานกลาง (Intermediate Term Credit) เป็นสินเชื่อที่ต้องชำระคืนตั้งแต่ 1 ปี ถึง 3 ปี หรือ 5 ปี แล้วแต่การกำหนดและตกลงกัน

3.2.4 สินเชื่อระยะยาว (Long Term Credit) กำหนดชำระคืนตั้งแต่ 3 ปี หรือ 5 ปี ขึ้นไป แล้วแต่การกำหนดและตกลงกัน

3.3 การมีหลักประกัน โดยการจำนอง จำน่า หรือมีบุคคลหรือธนาคารค้ำประกัน แต่บางกรณีอาจไม่มีหลักประกันก็ได้ ถ้าความสามารถในการจัดการหรือการหากำไรของผู้ขอสินเชื่อสูง และน่าเชื่อถือพอจนเป็นที่ยอมรับของผู้ให้สินเชื่อ แต่ในทางปฏิบัติมักจะต้องมีหลักประกันอย่างใดอย่างหนึ่ง

4. ประเภทของบริการสินเชื่อที่สำคัญ ซึ่งธนาคารพาณิชย์มีไว้ให้บริการลูกค้า ได้แก่

4.1 เลตเตอร์ออฟเครดิต (Letter of Credit) คือ ข้อตกลงเป็นลายลักษณ์อักษรที่ทางธนาคาร

4.2 ทรัสตรีซีท (Trust Receipt) คือ ใบรับที่ทำขึ้นระหว่างผู้ซื้อสินค้ากับธนาคารผู้เก็บเงินตามตัวแลกเงิน โดยผู้ซื้อขอสินเชื่อออกขายก่อน

4.3 เบิกเงินเกินบัญชี (Over Draft) เป็นการให้กู้ยืม โดยลูกค้าเบิกเงินเกินกว่าจำนวนเงินฝากที่มีอยู่ในบัญชีกระแสรายวัน

4.4 เงินกู้จำนอง (Fixed Loan) เป็นสินเชื่อระยะยาวสำหรับผู้ที่ต้องการใช้เงินทุนจำนวนมาก โดยมีระยะเวลาผ่อนส่งที่แน่นอน

4.5 แพ็คกิ้งเครดิต (Packing Credit) เป็นสินเชื่อระยะสั้นสำหรับผู้ประกอบธุรกิจด้านการส่งออกสินค้า เพื่อให้ผู้ส่งออกได้มีเงินทุนหมุนเวียนในการจัดซื้อ และบรรจุสินค้าสำหรับส่งออก

4.6 การรับซื้อลดตัวเงินทุกชนิด เป็นสินเชื่อระยะสั้นที่ให้แกผู้ประกอบการค้าทุกชนิด เช่น เป็นเงินทุนหมุนเวียนในการค้า

4.7 คอลโลน (Call Loan) เป็นเงินกู้ยืมระยะสั้น สำหรับบริษัทเงินทุนหรือบริษัททั่วไปที่มีขนาดใหญ่

ทั้งนี้ ธนาคารแต่ละแห่งอาจมีประเภทสินเชื่อที่ให้บริการมากน้อย หรือการเรียกชื่อแตกต่างกันไป

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารเงินให้สินเชื่อ (วิศิษฐ์ วงศ์กิตติรักษ์. 2543: 46-48) ระบุว่าแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการบริหารงานให้สินเชื่อว่า

การให้สินเชื่อของสถาบันการเงิน หมายถึง บริการชนิดหนึ่งของสถาบันการเงินที่ก่อให้เกิดรายได้หลักแก่สถาบันการเงิน และมีความสำคัญที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบธุรกิจของชุมชนเป็นอย่างยิ่งด้วย โดยเป็นความเชื่อถือนและไว้วางใจระหว่างบุคคล 2 ฝ่าย ในการที่จะให้เงินไปใช้ก่อนโดยมีสัญญากำหนดเงื่อนไข และเงื่อนไขการชำระคืนในอนาคต และสิ่งที่ฝ่ายผู้ให้สินเชื่อจะต้องรับภาระตามมา คือ ความเสี่ยง ดังนั้น สินเชื่อนอกจากจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานของความเชื่อถือนแล้ว จะต้องอาศัยหลักประกันซึ่งอาจเป็นได้ทั้งบุคคลหรือหลักทรัพย์

หลักการจัดการสินเชื่อ แบ่งงานออกได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่ คือ การปล่อยสินเชื่อและการเรียกเก็บหนี้ ซึ่งงาน 2 ลักษณะ นับว่าเป็นงานหลักของการจัดการสินเชื่อ ที่จะต้องดำเนินการควบคุมกันไปเสมือนตราขั้ว กล่าวคือ ถ้างานใดหย่อนยานอีกงานจะต้องเข้มงวด จึงจะทำให้งานจัดการสินเชื่อลุล่วงไปด้วย (दारणी पृथ्विविभूत्य. 2543: 1-9)

การปล่อยสินเชื่อ เมื่อสถาบันการเงินได้กำหนดนโยบายการให้สินเชื่อ ผู้พิจารณาการให้สินเชื่อแก่ลูกค้าแต่ละรายจะต้องประเมินความเสี่ยงภัยในการได้รับชำระคืนเงิน การประเมินความเสี่ยงภัยมีหลักเกณฑ์การพิจารณา (อรุณี นรินทรกุล ณ อยุธยา. 2527: 137) ดังนี้

1. ความสามารถชำระหนี้ (Capacity) เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการพิจารณาให้สินเชื่อ ลูกหนี้ที่แม้ยากทำการชำระหนี้สักเพียงใด หากปราศจากซึ่งความสามารถชำระหนี้แล้ว ย่อมไม่เกิดชำระหนี้ ดังนั้น การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์จะต้องประเมินความสามารถชำระหนี้เป็นประการแรก เช่น ประเมินรายได้ ภาระหนี้สินที่มีอยู่

2. ความเต็มใจชำระหนี้ (Character) การชำระหนี้ไม่อาจเกิดขึ้นได้ ตราบใดที่ผู้เป็นลูกหนี้ไม่มีความตั้งใจชำระหนี้ เช่น พิจารณาจากประวัติของผู้ขอกู้

3. หลักประกัน (Collateral) ความสามารถชำระหนี้และความเต็มใจชำระหนี้นำไปสู่การชำระหนี้ ซึ่งเป็นความปรารถนาสูงสุดของการให้สินเชื่อ แต่ธนาคารต้องคำนึงถึงความผิดพลาด ล้มเหลวในการดำเนินการของลูกหนี้ที่อาจเกิดขึ้น เพื่อเพิ่มความคุ้มครองให้กับธนาคาร ธนาคารควรเรียกร้องหลักประกันเพื่อช่วยลดอัตราความเสี่ยง ธนาคารไม่ประสงค์ให้มีการขายทรัพย์สินของลูกหนี้ที่มาชำระหนี้ เว้นแต่จะหลีกเลี่ยงไม่ได้

4. เงินทุน (Capital) ของผู้กู้ เป็นความเข้มแข็งทางการเงินที่ใช้สนับสนุนการชำระหนี้อีกระดับหนึ่ง ที่อาจเปลี่ยนสภาพมาเป็นความสามารถชำระหนี้ได้เมื่อเลิกกิจการ การชำระบัญชี เช่น ทรัพย์สินต่างๆ ของผู้กู้

5. ภาวะเศรษฐกิจและการค้า (Condition) ในการพิจารณาให้สินเชื่อ ผู้พิจารณาให้สินเชื่อต้องติดตามภาวะเศรษฐกิจ การค้าทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศอยู่เสมอ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่อาจกระทบต่อลูกหนี้จนทำให้ความสามารถชำระหนี้เปลี่ยนแปลงไป

6. ความเสี่ยงจากฐานะของต่างประเทศ (Country) ธนาคารพาณิชย์ที่มีการให้สินเชื่อในต่างประเทศ โดยลูกหนี้อาจไม่สามารถชำระหนี้ได้ เช่น ข้อจำกัดของประเทศนั้นๆ เนื่องจากเกิดการเปลี่ยนแปลงจากภาวะเศรษฐกิจการเมือง เป็นต้น

การเรียกเก็บหนี้ หมายถึง ความพยายามที่ใช้ไปเพื่อให้ได้รับชำระหนี้ภายหลังที่หนี้สินนั้นพ้นกำหนดชำระเงินมาแล้ว และควรกำหนดวิธีการดำเนินการเรียกเก็บหนี้สำหรับลูกหนี้ที่มีความเสี่ยง

แตกต่างกันออกไป โดยพยายามหาสาเหตุของการไม่ชำระหนี้เสียก่อนเพื่อเจ้าหนี้จะได้สามารถจำแนกประเภทของแต่ละบัญชีและดำเนินการตามลำดับต่อไปอย่างเหมาะสม

ยุทธศาสตร์ของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ได้กำหนดยุทธศาสตร์หลักในการดำเนินการไว้ ดังนี้ (กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. 2555: 11-13)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาและเพิ่มศักยภาพระบบการให้กู้ยืม และระบบบริหารจัดการหนี้ที่มีประสิทธิภาพ

1. ด้านการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพระบบการให้กู้ยืม

กลุ่มเป้าหมาย: สถานศึกษา นักเรียน/นักศึกษา และ บมจ.ธนาคารกรุงไทย

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์: เพื่อให้สถานศึกษาคัดเลือกนักเรียน/นักศึกษาได้ตรงกลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น นักเรียน/นักศึกษาสามารถกู้ยืมเงินได้สะดวกรวดเร็วและมีความเท่าเทียมกัน รวมทั้งมีการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อรองรับการกู้ยืมในสาขาที่ขาดแคลน เพิ่มเติมจากระบบการกู้ยืมผ่านอินเทอร์เน็ต (e-Studentloan) และพัฒนาระบบการจัดการเงินคงค้างของสถานศึกษาในระบบ e-Audit โดยเชื่อมโยงข้อมูลในระบบ e-Studentloan กับข้อมูลของผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม เพื่อให้สถานการณ์กู้ยืมเงินเป็นปัจจุบัน พร้อมทั้งเสริมสร้างความเข้าใจเรื่องเงินคงค้างในสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาเงินคงค้างในสถานศึกษา

2. ด้านระบบบริหารจัดการหนี้ที่มีประสิทธิภาพ

กลุ่มเป้าหมาย: ผู้กู้ยืม นักเรียน/นักศึกษา

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์: เพื่อให้เงินงบประมาณแผ่นดินหมุนเวียนกลับกองทุนรวดเร็วยิ่งขึ้น กองทุน กยศ. จะเร่งประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ของรัฐอย่างต่อเนื่อง และประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อท้องถิ่นอย่างทั่วถึง การจัดทำกิจกรรมเพื่อกระตุ้นการชำระหนี้ร่วมกับผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม และหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง กรณีผู้กู้ยืมที่ค้างชำระหนี้เกิน 5 งวดติดต่อกัน ซึ่งไม่สามารถเจรจาไกล่เกลี่ยได้ กองทุนได้ว่าจ้าง บมจ.ธนาคารกรุงไทย ฟ้องร้องดำเนินคดี พร้อมทั้งจัดทำฐานข้อมูลไกล่เกลี่ยก่อนฟ้องและหลังฟ้องคดี และฐานข้อมูลผู้กู้ยืมตามคำพิพากษา (Legal System) และมีมาตรการติดตามทวงถามหนี้ที่เข้มงวด ได้แก่ การติดตามทวงถามหนี้ผู้กู้ยืมที่ค้างชำระหนี้ตั้งแต่ 1-4 ปี การไกล่เกลี่ยข้อพิพาทก่อนฟ้องคดีกับผู้กู้ยืมที่ค้างชำระหนี้เกินกว่า 5 งวด การฟ้องร้องดำเนินคดีและการสืบทรัพย์และบังคับคดีผู้กู้ยืมที่ศาลมีคำพิพากษา

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างระบบเครือข่ายประชาคมที่เข้มแข็ง

กลุ่มเป้าหมาย: สถานศึกษา นักเรียน/นักศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์:

1. เพื่อให้ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง และบูรณาการดำเนินงานให้กู้ยืมอย่างมีประสิทธิภาพ กองทุน กยศ. ได้จัดทำกิจกรรมหรือโครงการที่สร้างและส่งเสริมให้มีเครือข่ายประชาชนที่เข้มแข็ง เช่น กยศ. Network การสร้างเครือข่ายประชาคม การกำกับ ดูแลการดำเนินงานของสถานศึกษา การสร้างการดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีปัจจัยเสี่ยง โครงการสานต่ออาชีพผู้กู้ยืมเงินกองทุนฯ

2. กองทุนจะพัฒนาการให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการกู้ยืม และการชำระหนี้อย่างต่อเนื่อง เช่น การผลิตและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ การผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) นำไปเผยแพร่ กิจกรรมวันครบรอบสถาปนากองทุน อีกทั้งทำการเพิ่มช่องทางติดต่อสื่อสารกับผู้กู้ยืม สถานศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องมากขึ้น ได้แก่ การให้บริการตอบปัญหาหรือข้อซักถามต่างๆ ผ่านทางศูนย์สายใจ และเว็บไซต์ของกองทุนฯ

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาและเพิ่มศักยภาพระบบการให้กู้ยืม และระบบบริหารจัดการหนี้ที่มีประสิทธิภาพ

กลุ่มเป้าหมาย: กองทุน กยศ. ผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์: กองทุน กยศ. มุ่งเน้นการกำกับมาตรฐานการปฏิบัติงาน การควบคุมภายในและบริหารความเสี่ยง โดยพัฒนาระบบการติดตามและการประเมินผลองค์กรและสถานศึกษาทั่วประเทศ เพื่อให้การดำเนินงานมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ตามหลักการบริหารจัดการที่ดี นอกจากนี้ กองทุน กยศ. ได้นำระบบจัดการทรัพยากรภายในองค์กร (Enterprise Resource Planning: ERP) และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการข้อมูล (Business Intelligence: BI) พร้อมทั้งปรับปรุงประสิทธิภาพโครงสร้างพื้นฐานระบบความปลอดภัยข้อมูล

การบริหารกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (2556: 1) ระบุในเอกสารความเป็นมาของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาว่า ในระยะแรกกรมบัญชีกลางเป็นผู้นำที่บริหารกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา โดยมีเจ้าหน้าที่ทำงานเพียง 6 คน และหลังจากพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2541 ประกาศใช้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จึงเริ่มดำเนินการโดยสำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา โดยมีฐานะเป็นนิติบุคคลภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง และได้จ้างพนักงานเข้ามาเพิ่มเติม จนถึงปัจจุบันมีพนักงานประมาณ 30 คน ในจำนวนนี้ 4 คน ประจำที่กระทรวงศึกษา และ 2 คน ประจำที่ทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อทำหน้าที่ประสานงาน ติดตามประเมินการบริหาร จัดหาข้อมูลจากหน่วยงานที่ประจำอยู่

การบริหารจัดการของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ในระยะแรกประสบกับปัญหาหลายประการ การทำงานยังไม่เต็มประสิทธิภาพ ดังเห็นได้จากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไม่มีสำนักงานเป็นของตัวเองในระยะเริ่มแรก (ปัจจุบันสำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ตั้งอยู่ที่ธนาคารอาคารสงเคราะห์ สำนักงานใหญ่) ไม่มีแม้กระทั่งผู้จัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เจ้าหน้าที่ที่มีความชำนาญเฉพาะด้านการบริหารกองทุนหรือให้สินเชื่อ และไม่มีผู้บริหารระดับสูงที่ทำงานเต็มเวลา จนกระทั่งปลายปี พ.ศ. 2551 กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาจึงได้แต่งตั้งผู้จัดการคนแรก ภายในระยะเวลาดำเนินการ 2 ปีกว่า กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาได้แต่งตั้งผู้จัดการ จำนวน 2 คน

การบริหารกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เป็นไปตามโครงสร้าง ดังนี้

1. คณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

ทำหน้าที่กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ คุณสมบัติ ขอบเขต ระเบียบการให้กู้ยืม บริหาร และกำกับงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ให้บรรลุวัตถุประสงค์ เสนอของบประมาณกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาต่อรัฐบาล และจัดสรรเงินให้คณะอนุกรรมการบัญชีจ่ายที่หนึ่งและที่สอง เพื่อให้คณะอนุกรรมการทั้งสองดำเนินการจัดสรรเงินต่อไป กรรมการส่วนใหญ่เป็นข้าราชการระดับสูงจาก กระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และรับตำแหน่งนี้โดยการแต่งตั้ง ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงตัวกรรมการบ่อยครั้งตามการโยกย้ายของราชการ และไม่สามารถทำงานให้กับกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากมีภารกิจในส่วนราชการของตนเองมากอยู่แล้ว การประชุมส่วนใหญ่ในระยะแรกจะเป็นการส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุม

การจัดประชุมของคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จะมีการประชุมเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อพิจารณา ดูแล กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องยิ่งขึ้น

2. สำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

ทำหน้าที่บริหารงานและจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนักเรียน แอ่งหลักเกณฑ์ คุณสมบัติ ขอบเขตของผู้ขอกู้ยืมและระเบียบการให้กู้ยืมให้กระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อให้หน่วยงานทั้งสองแจ้งต่อสถาบันการศึกษาในความรับผิดชอบต่อไป สำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มีผู้จัดการกองทุนเป็นผู้บริหารสูงสุด อย่างไรก็ตาม เนื่องจากโครงสร้างการบริหาร ความไม่พร้อมทั้งด้านบุคลากรและด้านข้อมูล ไม่สามารถกำกับ ติดตาม บริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาได้เต็มประสิทธิภาพ ทำให้งานบริหารและจัดการเงินกู้ยืมส่วนใหญ่ของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ต้องพึ่งพาหน่วยงานอื่นดำเนินการแทน เช่น การจัดสรรเงินวงเงินกู้ยืม กำกับ ดูแล ตรวจสอบ และประเมินผลการให้กู้ยืมอยู่ที่กระทรวงศึกษาธิการและทบวงมหาวิทยาลัย ตลอดจนการกำหนดวงเงินกู้ยืม และการคัดเลือกผู้กู้ยืม

อยู่ที่ผู้บริหารสถานศึกษา สำหรับการติดตามเงินกู้ยืมที่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในทางปฏิบัติ สำนักงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จึงทำหน้าที่ประสานงานและผู้ช่วยเหลือขานุกรเตรียมเอกสารให้กับคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มากกว่าทำหน้าที่บริหารและจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

3. กระทรวงศึกษาธิการ

ทำหน้าที่หลัก คือ พิจารณาจัดสรรเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา การกำกับ ดูแล ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ มีสถานศึกษาในการกำกับดูแลการดำเนินงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา รวม 3,805 แห่ง โดยแบ่งส่วนการบริหารออกเป็น 4 ระดับ คือ 1) ระดับกระทรวง 2) ระดับกรม 3) ระดับจังหวัด และ 4) ระดับสถานศึกษา

ในระดับ 1-3 มีคณะกรรมการหรือคณะทำงาน 2 คณะ คณะหนึ่งทำหน้าที่พิจารณาจัดสรรเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา บริหารงานกองทุน และอีกคณะหนึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบกำกับ ดูแล ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ส่วนในระดับสถานศึกษามีคณะกรรมการพิจารณาให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาประจำสถาบันการศึกษา ทำหน้าที่คัดเลือกนักเรียน นักศึกษาที่ยื่นขอกู้ยืมเงินของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ตามวงเงินที่ได้รับจัดสรร และทำหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา โดยประสานงานกับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) กำหนดให้คณะกรรมการระดับสถานศึกษา จำนวน 3 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 คน เป็นกรรมการ และครูหรืออาจารย์แนะแนว 1 คน เป็นกรรมการและเลขานุการ นอกจากนี้ ยังกำหนดให้สถานศึกษาทำการประชาสัมพันธ์ก่อนสิ้นภาคเรียน เพื่อให้เกิดการเตรียมพร้อมเกี่ยวกับการให้ทุนกู้ยืม โดยการปิดประกาศคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องในที่ที่เห็นได้ทั่วไป ออกแนะแนวเคลื่อนที่ตามสถานศึกษา ออกเสียงตามสายในหมู่บ้าน หรือตามสถานีวิทยุที่ตั้งในจังหวัด ลงหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ประชุมกับผู้ปกครองนักเรียนเพื่อชี้แจง

4. ทบวงมหาวิทยาลัย

ทำหน้าที่หลักเช่นเดียวกับกระทรวงศึกษา คือ การพิจารณาจัดสรรเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา การจัดสรรเงินกองทุน การกำกับ ดูแล ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา อย่างไรก็ตาม การแบ่งส่วนการบริหารมีเพียง 2 ระดับเท่านั้น คือ 1) ระดับทบวงมหาวิทยาลัย 2) ระดับสถานศึกษา

ในระดับสถานศึกษา กำหนดให้อธิการ/อธิบดีแต่งตั้ง คณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาประจำสถาบัน ประกอบด้วย อธิการ/อธิบดีเป็นประธาน รองอธิการ/รองอธิการบดีเป็นรองประธาน คนบตีทุกคณะ ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต (ถ้ามี) และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกิน 4 คน เป็น

กรรมการ ผู้อำนวยการกองกิจการนิสิตนักศึกษาหรือหน่วยงานอื่นที่ได้รับมอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ เจ้าหน้าที่ของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

คณะกรรมการกองทุนประจำสถาบันมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายเชิงปฏิบัติ จัดสรรทุนตามที่คณะกรรมการบัญชีจ่ายที่สองกำหนด กำหนดวงเงินกู้ยืมตามหลักสูตร สาขาวิชา ระดับชั้นการศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกผู้ขอกู้ยืม ติดตาม ประเมินผลการให้กู้ รายงานต่อ คณะอนุกรรมการบัญชีจ่ายที่สอง และดำเนินภารกิจอื่นๆ ที่รับมอบหมายจากคณะอนุกรรมการบัญชีจ่ายที่สอง นอกจากนี้กำหนดให้มีหน่วยงาน หรือกองกิจการนิสิตนักศึกษาทำหน้าที่ประสานงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาแก่นักศึกษา อันได้แก่ การรับแบบสัญญาเงินกู้กองทุนจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ประชาสัมพันธ์ ปิดประกาศเรื่องกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาให้นักศึกษาได้รับทราบ ให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่นักศึกษาที่ประสงค์จะขอกู้ รับแบบคำขอกู้ ตรวจสอบคุณสมบัติและหลักฐาน ประกาศรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือก ทำสัญญากู้ยืม เก็บเอกสาร ส่งสัญญาให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) รายงานจำนวนผู้กู้พร้อมวงเงินกู้ที่ใช้ให้คณะอนุกรรมการบัญชีจ่ายที่สองทราบ แจ้งการ พินสภาพนักศึกษาให้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ทราบ เพื่อ ระวังการจ่ายเงิน เป็นต้น

5. สถานศึกษา

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ได้มอบอำนาจเบ็ดเสร็จให้สถานศึกษาทำหน้าที่ปิดประกาศหลักเกณฑ์ คุณสมบัติ ขอบเขตของผู้กู้ ระเบียบการให้กู้ยืมแก่นักเรียน/นักศึกษาทราบ รับคำขอกู้ยืม กำหนดวงเงินให้กู้ยืมสำหรับผู้กู้แต่ละราย พิจารณาคุณสมบัติและคัดเลือกนักเรียน นักศึกษาที่ขอกู้ยืม เงินของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ตามวงเงินที่ได้รับการจัดสรร ตรวจสอบผู้กู้ ทำสัญญากู้ยืมเงินกับผู้กู้ บอกเลิกสัญญากู้ยืมเงิน และเรียกเงินกู้ยืมที่ผู้กู้ได้รับไปแล้วคืนทั้งหมด ถ้าผู้กู้ไม่มีสิทธิกู้ยืมเงิน หรือผู้กู้แจ้งข้อความอันเป็นเท็จในสาระสำคัญหรือผู้กู้ไม่ปฏิบัติตามสัญญา รวมถึงออกเยี่ยมผู้กู้ภายหลังอนุมัติเงินกู้แล้ว ติดตามผลการเรียนของผู้กู้ จัดกิจกรรมสร้างจิตสำนึกให้กับผู้กู้ สำนวจค่าใช้จ่ายและความต้องการเงินกองทุนกู้ยืมในปีการศึกษาต่อไป และนำเสนอคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาต่อไป เป็นต้น เนื่องจากนักเรียน นักศึกษาที่ขอกู้มีจำนวนมาก และอยู่กระจัดกระจายทั่วประเทศ อีกทั้งสถานศึกษามีความใกล้ชิดนักเรียน นักศึกษามากกว่ากองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ไม่มีเจ้าหน้าที่เพียงพอที่จะดำเนินการดังกล่าวได้ทันทั่วถึง

ในทางปฏิบัติ พบว่า มีสถานศึกษา (โดยเฉพาะระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา) น้อยแห่งที่จะแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ให้ทำหน้าที่ประจำในตำแหน่งกรรมการพิจารณาเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาประจำสถาบันการศึกษา ส่วนใหญ่แล้วกรรมการจะมีหน้าที่อื่นๆ ด้วย เช่น สอนหนังสือ หรือเป็นที่ปรึกษาแนะแนวนักเรียน จึงมักทำหน้าที่การคัดเลือกผู้กู้ และตรวจสอบผู้กู้ได้ไม่ถี่ถ้วน นอกจากนี้ การให้อำนาจ

สถานศึกษากำหนดวงเงินกู้แก่นักเรียน นักศึกษาได้เองตามความเหมาะสม ทำให้การจัดสรรเงินกู้แตกต่างกันอย่างมากระหว่างสถานศึกษา แม้ว่าจะสอนระดับการศึกษาเดียวกันหรืออยู่ในพื้นที่เดียวกัน และบางสถานศึกษากำหนดให้เงินกู้ยืมเฉพาะค่าเล่าเรียนเพื่อเป็นเชิงพาณิชย์ และหาประโยชน์จากเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาในรูปแบบต่างๆ กล่าวคือ กำหนดขนาดวงเงินกู้ให้น้อยเพื่อให้แก่นักเรียน นักศึกษาได้มากขึ้น ซึ่งสามารถเพิ่มจำนวนนักเรียนมาลงทะเบียนกับสถานศึกษาได้มาก ๆ ผลคือนักเรียนที่ยากจนไม่ได้รับเงินกู้ยืมเพื่อใช้จ่ายเป็นค่าครองชีพ

6. ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)

กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ได้มอบอำนาจให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ดำเนินการในด้านการเบิกจ่ายเงินกู้ยืมของนักเรียนนักศึกษาของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เนื่องจากมีสาขากระจายอยู่ทั่วประเทศมากกว่า 600 สาขา โดยทำหน้าที่เป็นธนาคารผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม ตรวจสอบสัญญาการให้กู้ยืม ให้บริการด้านการเงิน บริหาร ติดตาม ส่งและรับจ่ายเงิน ทำรายงานสรุปผลการดำเนินงานส่งกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาเป็นประจำ รวมทั้งเก็บและส่งข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และรักษาสัญญาเงินกู้ยืมให้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (และในปี พ.ศ. 2553 กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ได้มอบอำนาจเพิ่มให้กับธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย เป็นผู้บริหารและจัดการเงินกู้ยืมให้แก่นักเรียนและนักศึกษาที่นับถือศาสนาอิสลาม)

ผู้วิจัยสรุปได้ว่า การบริหารงานกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มีการพึ่งพาสถานศึกษา และธนาคารเป็นอย่างมาก มีลักษณะเป็นแบบ Passive ทำให้ประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารจัดการของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ขึ้นกับความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารจัดการของสถานศึกษาและธนาคาร ความถูกต้องและรวดเร็วของข้อมูลที่ได้รับการกำกับ ตรวจสอบของสถานศึกษาและธนาคารเป็นสำคัญ

ระบบติดตามของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

แนวคิดในการจัดตั้งกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา เพื่อเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยมีหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบ 3 หน่วยงาน คือ กระทรวงการคลัง กระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย และมี บมจ.ธนาคารกรุงไทย ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม และเริ่มให้นักเรียน/นักศึกษา กู้ยืมได้ตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 เป็นต้นมา ซึ่งถือเป็นระบบการเงินเพื่อการศึกษาของรัฐ ที่สนับสนุนด้านการเงินเพื่อการศึกษาแก่นักเรียนนักศึกษา ซึ่งมาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย สำหรับศึกษาต่อตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ทั้งสายสามัญและสายอาชีวะ) จนถึงปริญญาตรี ในประเทศรวมทั้งการศึกษานอกระบบ ต่อเนื่องจากระดับมัธยมศึกษาตอนต้นตามหลักสูตรและประเภท

ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด โดยนักเรียนนักศึกษาจะต้องชำระคืนพร้อมดอกเบี้ยอัตราต่ำเมื่อจบการศึกษาแล้ว (กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา. 2545: 35)

แต่เมื่อมีการให้การสนับสนุนด้านการเงินสำหรับการศึกษาไปแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งต้องมีระบบการติดตามหรือควบคุมให้มีการชำระหนี้เงินกู้ยืมคืน ซึ่งได้กำหนดไว้ว่า ผู้กู้ยืมมีหน้าที่ชำระเงินกู้ยืมคืน กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา หลังจากสำเร็จการศึกษาหรือเลิกศึกษาแล้วเป็นเวลา 2 ปี หรือในกรณีที่ผู้กู้ยืมพ้นสภาพการเป็นนักเรียน/นักศึกษาแล้วเป็นเวลา 2 ปี หรือมีระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปี นับตั้งแต่เลิกกู้ยืมนั่นเอง

ทั้งนี้ การจัดตั้งกองทุน กยศ. เพื่อให้ นักเรียนหรือนักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งสายสามัญและสายอาชีพจนถึงระดับปริญญาตรี ที่มาจากครอบครัวซึ่งมีรายได้น้อย กู้ยืมเงิน เพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าใช้จ่ายที่เป็นในการครองชีพระหว่างการศึกษา โดยการบริหารงานกองทุน มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ 2 หน่วยงาน คือ กระทรวงการคลังและกระทรวงศึกษาธิการ โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาพิจารณาจัดสรรเงินให้กู้ยืม กำหนดนโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับและบริหารกองทุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และมีคณะกรรมการบัญชีฝ่ายที่หนึ่ง ดำเนินการในส่วนขอของสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดหรือกำกับของกระทรวงศึกษาธิการและสถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดหรือกำกับของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา โดยสถานศึกษาแต่ละแห่ง เป็นผู้พิจารณาและอนุมัติการให้กู้ยืมตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกองทุนกำหนด นอกจากนี้ยังมี ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทยในฐานะผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืม ทำหน้าที่จ่ายเงินให้ผู้กู้รับชำระหนี้ ติดตามหนี้และดำเนินคดีเพื่อบังคับชำระหนี้ ตลอดจนรายงานสถานะของผู้กู้โดยกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาทำหน้าที่ประสานการดำเนินงานของทุกฝ่ายให้เป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ของกองทุน

หลักเกณฑ์การชำระหนี้

มีลักษณะใกล้เคียงกับเงินกู้จากสถาบันการเงินทั่วไป เนื่องจากกำหนดระยะเวลาการชำระหนี้ที่แน่นอน โดยมีระยะเวลาปลอดการชำระหนี้ 2 ปี หลังจากนั้นผู้กู้จะต้องเริ่มชำระหนี้เงินกู้ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กองทุนกำหนด ภายในระยะเวลา 15 ปี โดยกองทุน กยศ. ได้มอบความรับผิดชอบในกระบวนการรับชำระคืนเงินกู้ทั้งหมดให้กับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ในฐานะธนาคารผู้บริหารและจัดการเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาให้แก่กองทุน กยศ. การติดต่อชำระคืนเงินกู้ จึงเป็นการติดต่อระหว่างผู้กู้กับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เท่านั้น สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ผู้กู้ยืมที่ครบกำหนดชำระหนี้ในปีแรกจะต้องชำระเงินต้นร้อยละ 1.5 ต่อปี ของวงเงินที่กู้ยืมไปโดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ย

2. ผู้กู้ยืมสามารถเลือกวิธีการผ่อนชำระเป็นรายปีหรือรายเดือน โดยมีระยะเวลาชำระ ตั้งแต่ 1 ปี เป็นต้นไป แต่ไม่เกิน 15 ปี

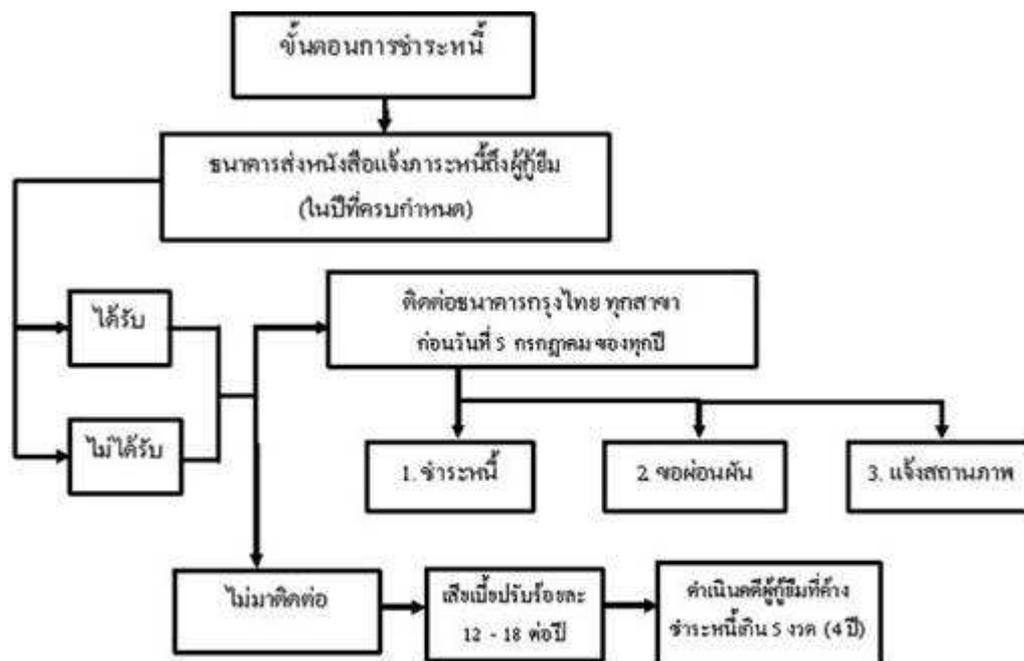
3. ผู้กู้ยืมต้องชำระหนี้คืนก่อนวันครบกำหนด (วันที่ 5 กรกฎาคม ของทุกปี) พร้อม ดอกเบี้ยร้อยละ 1 ต่อปี ยกเว้นในการชำระหนี้คืนงวดแรกซึ่งผู้กู้ยืมไม่ต้องชำระดอกเบี้ย หากผู้กู้ยืมผิดนัด โดยชำระหนี้ภายหลังจากวันครบกำหนด จะต้องเสียเบี้ยปรับในอัตราร้อยละ 12 ต่อปีของเงินต้นที่ต้องชำระ งวดนั้น และหากค้างชำระเกิน 12 เดือน ผู้กู้จะต้องเสียเบี้ยปรับร้อยละ 18 ต่อปีของเงินต้นในงวดที่ค้าง ชำระทั้งหมด

4. หากชำระหนี้คืนก่อนกำหนดทั้งหมดหรือบางส่วน โดยชำระในช่วงระยะเวลา ปลอดหนี้ 2 ปี ผู้กู้ยืมไม่ต้องเสียดอกเบี้ย

5. ผู้ที่ครบกำหนดชำระหนี้คืนสามารถขออนผันผันการชำระหนี้ได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ โดยผู้ที่สามารถขออนผันผันการชำระหนี้ ได้แก่ ผู้ที่ไม่มีรายได้ ผู้ที่มีรายได้ต่ำกว่า 4,700 บาท/เดือน และผู้ที่ประสบภัยพิบัติจากธรรมชาติ สงครามและจลาจล ในกรณีขออนผันผันด้วยเหตุผลที่ยังไม่มีรายได้หรือประสบภัยพิบัติ ผู้กู้สามารถขออนผันผันได้คราวละไม่เกิน 6 เดือน แต่ทั้งนี้รวมแล้วต้องไม่เกิน 2 ปี ส่วนในกรณีที่ไม่มีรายได้ต่ำกว่าเดือนละ 4,700 บาท ผู้กู้ยืมสามารถขออนผันผันไม่ต้องชำระหนี้เต็มจำนวนได้ แต่ต้องผ่อนชำระไม่ต่ำกว่า 300 บาท/เดือน หรือ 2,400 บาท/ปี และต้องไม่น้อยกว่าดอกเบี้ยที่ต้องชำระจริง ทั้งนี้ การขออนผันผันการชำระหนี้จะต้องมีเอกสารรับรองเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาในแต่ละกรณีด้วย

6. ผู้ครบกำหนดชำระหนี้จะต้องชำระหนี้คืนตามอัตราส่วนขั้นต่ำของเงินต้น โดยมีอัตราส่วนที่ต้องชำระที่ต่ำมากในช่วงปีแรกและค่อยๆ เพิ่มขึ้นจนเต็มจำนวนยอดหนี้ในปีที่ 15 ทั้งนี้ ผู้กู้สามารถชำระหนี้คืนมากกว่าที่กำหนดได้

สามารถสรุปเป็นภาพขั้นตอนการชำระหนี้ ได้ ดังนี้

ภาพประกอบ 2 ขั้นตอนการชำระหนี้

ที่มา: กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (2545: 36)

มาตรการในการติดตามผู้ที่ไม่มาชำระหนี้

นอกเหนือจากมาตรการเก็บเบี้ยปรับเมื่อผู้กู้ไม่มาชำระหนี้คืนตามกำหนดแล้ว ในช่วงหลัง กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ยังติดตามผู้ที่ไม่มาติดต่อชำระหนี้ด้วยวิธีการต่างๆ คือ การเยี่ยมบ้าน ผู้ค้างชำระเพื่อหาสาเหตุการไม่มาชำระหนี้ และชี้แจงให้ผู้กู้ทราบถึงแนวทางในการดำเนินการของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ในการชำระหนี้และการขอผ่อนผันการชำระหนี้ การดำเนินคดีตามกฎหมายกับผู้กู้ยืมที่จบการศึกษาที่มีงานทำแต่ไม่ชำระหนี้ และการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ตลอดจนการจัดกิจกรรมเพื่อเผยแพร่ข้อมูลตามสถานศึกษา

การติดตามหนี้ค้างชำระของกองทุน กยศ.

เมื่อครบกำหนดระยะเวลาปลอดหนี้ 2 ปีแล้ว ถ้าผู้กู้ไม่ชำระหนี้และไม่ติดต่อธนาคาร ธนาคารจะถือว่าหนี้ดังกล่าวเป็นหนี้ค้างชำระ กองทุน กยศ. มอบหมายให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ดำเนินการในการติดตามหนี้ค้างชำระ โดยธนาคารมีหน้าที่จัดทำทะเบียนผู้กู้ที่ครบกำหนดชำระ หาข้อมูลที่อยู่ปัจจุบันของผู้กู้และ/หรือผู้ค้ำประกันเพื่อใช้ในการติดต่อ และติดตามด้วยการส่งหนังสือทวงหนี้ หรือใช้โทรศัพท์ติดตามผู้กู้และผู้ค้ำประกัน ด้วยวิธีการต่างๆ ขึ้นอยู่กับระยะเวลาหนี้ค้างชำระ ความห่างไกลของที่อยู่ของผู้กู้ (เขตกรุงเทพมหานคร หรือปริมณฑล และนอกเขตกรุงเทพมหานคร หรือปริมณฑล) โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

ระยะเวลาที่ค้างชำระ การดำเนินงานของ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)

1-30 วัน (เดือนที่ 1 ก.ค.)	-
31-60 วัน (เดือนที่ 2 ส.ค.)	โทรศัพท์และส่งจดหมายธรรมดาถึงผู้กู้
61-90 วัน (เดือนที่ 3 ก.ย.)	-
91-120 วัน (เดือนที่ 4 ต.ค.)	โทรศัพท์และส่งจดหมายธรรมดาถึงผู้กู้/ผู้ค้ำประกัน
121-150 วัน (เดือนที่ 5 พ.ย.)	-
151-180 วัน (เดือนที่ 6 ธ.ค.)	โทรศัพท์และส่งจดหมายธรรมดาถึงผู้กู้/ผู้ค้ำประกัน
181-210 วัน (เดือนที่ 7 ม.ค.)	-
211-240 วัน (เดือนที่ 8 ก.พ.)	โทรศัพท์และส่งจดหมายธรรมดาถึงผู้กู้/ผู้ค้ำประกัน
241-300 วัน (เดือนที่ 9-10 มี.ค.-เม.ย.)	-
เกิน 300 วัน ขึ้นไป	กองทุน กยศ. ดำเนินการทวงถามหนี้ โดยทนายความ หรือติดตามหนี้ ตามการพิจารณาของผู้จัดการกองทุนฯ

ข้อมูลตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 จนถึงปีการศึกษา 2556 มีจำนวนผู้กู้ยืมทุกกลุ่มรวมทั้งสิ้น 4,366,959 คน จำนวนเงินที่ให้กู้ยืม 453,815,971,492 บาท (4.53 แสนล้านบาท) โดยตัวเลขนี้คือ ตัวเลขของผู้ที่กู้ยืมและเคยกู้ยืมทั้งหมด รวมถึงผู้ที่ชำระหนี้เงินกู้หมดแล้ว หรืออยู่ระหว่างการชำระ หรือยังไม่ชำระด้วย เฉพาะปีการศึกษา 2556 มีผู้กู้ยืมรายเก่า (กู้ยืมต่อ) จำนวน 628,421 คน ผู้กู้ยืมรายใหม่ 183,341 คน รวมสองกลุ่มเท่ากับ 811,762 คน จำนวนเงินให้กู้ยืมเฉพาะปี 2556 คือ 31,680,672,598 บาท (3.1 หมื่นล้านบาท)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

พัชรา ปัทมสิงห์ (2550) ศึกษาเรื่อง การศึกษาจิตสำนึกของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่มีต่อการชำระคืนเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) นิสิตของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีจิตสำนึกต่อการชำระคืนเงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง 2) นิสิตชายและนิสิตหญิงมีจิตสำนึกต่อการชำระคืนเงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) นิสิตที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีต่างกันมีจิตสำนึกต่อการชำระคืนเงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไม่แตกต่างกัน 4) นิสิตที่ศึกษาในกลุ่มคณะวิชาต่างกันมีจิตสำนึกต่อการชำระคืนเงินกองทุนเงินให้กู้ยืม เพื่อการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนิสิตกลุ่ม

คณะวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ และนิสิตกลุ่มคณะวิชาเกษตรศาสตร์ มีจิตสำนึกต่อการชำระคืนเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาแตกต่างจากนิสิตกลุ่มคณะวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่วนอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง 5) นิสิตที่มีสถานภาพครอบครัวต่างกันมีจิตสำนึกต่อการชำระคืนเงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไม่แตกต่างกัน 6) นิสิตที่พักอาศัยขณะศึกษาอยู่ต่างกันมีจิตสำนึกต่อการชำระคืนเงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไม่แตกต่างกัน

ในการวิจัยเรื่องนี้ ต้องการศึกษาการดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของสถาบันอุดมศึกษาเอกชนตามความคิดเห็นของผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา พบว่าสามารถแบ่งปัญหาที่พบได้เป็นด้านๆ ได้แก่ ด้านหลักเกณฑ์ ระเบียบ และข้อบังคับ ด้านการจัดสรรวงเงินให้กู้ยืม ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการพิจารณาให้กู้ยืม ด้านการทำสัญญากู้ยืมและด้านการสร้างจิตสำนึกของผู้กู้ยืม ซึ่งปัญหาในแต่ละด้านจะพบความมากน้อยของปัญหาตามลักษณะของผู้ที่ให้การศึกษ ในส่วนของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับกองทุนก็จะพบปัญหาที่แตกต่างจาก นิสิต/นักศึกษาผู้กู้ยืมเงินจากกองทุนฯ

เสกสรรค์ บุญรอด (2552) ได้ทำวิจัยเรื่อง การประเมินผลและความพึงพอใจของนักศึกษา ระดับอุดมศึกษาต่อกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา: กรณีศึกษาสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา 1) การกำหนดเกณฑ์รายได้ของผู้มีสิทธิกู้ยืมสูงเกินไป ทำให้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาไม่สามารถเพิ่มโอกาสทางการศึกษาของผู้มีรายได้ต่ำให้มีประสิทธิภาพได้ 2) การขาดกลไกในการตรวจสอบ การจัดสรรเงินกู้ยืม ทำให้เกิดการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ และมีผลในการลดโอกาสของนักเรียนที่ยากจนในการได้รับเงินกู้ยืม 3) การขาดกลไกการติดตามการชำระหนี้คืนที่มีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดความสูญเสียทางการเงินแก่รัฐและผู้เสียหาย และ 4) การขาดกลไกในการติดตาม และประเมินผล ทำให้การดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาผิดพลาดต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน โดยไม่ได้รับการแก้ไข

ในการวิจัยเรื่องนี้ ต้องการศึกษาปัญหาการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ซึ่งผลการวิจัยได้รวบรวมปัญหาใน 4 ด้าน คือ ด้านเกณฑ์รายได้ของผู้กู้ยืมเงิน ด้านการตรวจสอบ ด้านการติดตามการชำระหนี้คืน และด้านการประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

ธวัช พุ่มดารา และคณะ (2552) ได้ทำวิจัยเรื่อง การปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ผลการศึกษาพบว่า ผลการศึกษา ด้านสภาพการดำเนินงานตามกระบวนการบริหารกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า ด้านการวางแผน (Planning) มหาวิทยาลัยรับนโยบายกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มาปฏิบัติภายใต้หลักเกณฑ์ข้อปฏิบัติ กยศ. ทุกประการ โดยมีได้นำมาปรับและจัดทำ

เป็นแผนปฏิบัติการอย่างไรดี ด้านการจัดการองค์การ (Organizing) พบว่ามหาวิทยาลัยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการให้กู้ยืมเงินประจำมหาวิทยาลัย พร้อมกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ชัดเจน แต่จำนวนบุคลากรน้อยเกินไป สถานที่ไม่เอื้ออำนวย เอกสารขาดการจัดระบบ ด้านการนำองค์การ (Leading) กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยมีอิสระในการบริหารจัดการ แต่ขาดระบบคอมพิวเตอร์ที่จะช่วยให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพด้านการควบคุม (Controlling) มหาวิทยาลัยใช้ระบบการควบคุมการดำเนินงานของ กยศ. ภายใต้การตรวจสอบคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อรัฐ (คตส.) กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) โดยไม่มีรูปแบบการตรวจสอบและประเมินผลที่เป็นของตนเอง

ในการวิจัยเรื่องนี้ ต้องการศึกษาปัญหาการบริหารจัดการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งผลการวิจัยได้รวบรวมปัญหาใน 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการจัดการองค์การ ด้านการนำองค์การ และด้านการควบคุม

เอกภพ ภูมมา (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินผลการดำเนินงานของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า กองทุนฯ เพิ่มโอกาสทางการศึกษาของนิสิต/นักศึกษาในภาพรวม ร้อยละ 89.36 การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาในสถาบันการศึกษาของรัฐและเอกชน คิดเป็นร้อยละ 89.12 และร้อยละ 84.09 ตามลำดับ การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาระดับปริญญาตรี มีสัดส่วนสูงกว่าระดับ ปวส. โดยคิดเป็นร้อยละ 97.28 และร้อยละ 76.56 นิสิต/นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 มีจำนวนสมาชิกจำนวน 4 คน อาชีพหลักของบิดาและมารดา คือ อาชีพนอกภาคเกษตรมากที่สุด บิดาและมารดามีรายได้จากอาชีพหลักเฉลี่ยรวมเฉลี่ย 177,360 บาท/ปี ผู้ขอกู้มีความสามารถเพิ่มขึ้นในการรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาที่จ่ายให้สถานศึกษาโดย กรอ. เพิ่มความสามารถในการรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาที่จ่ายให้สถานศึกษาในสัดส่วนสูงกว่า กยศ. การเพิ่มความสามารถในการรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาที่จ่ายให้สถานศึกษาในสถาบันการศึกษารัฐ มีสัดส่วนสูงกว่าสถาบันการศึกษาของเอกชน การเพิ่มความสามารถของผู้กู้ในการรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาในส่วนค่าครองชีพในสถาบันการศึกษาของเอกชนมีสัดส่วนสูงกว่าในสถาบันการศึกษาของรัฐ ปัญหาที่พบมากที่สุดจากความเห็นของนิสิต/นักศึกษา คือ ด้านขั้นตอนการกู้ยืมซึ่งประเด็นปัญหาที่พบ คือ มีขั้นตอนมากเกินไป/ยุ่งยาก/ล่าช้าและทำสัญญาบ่อยเกินไป โดยมีข้อเสนอแนะในด้านดังกล่าวว่าควรมีการลดขั้นตอนให้น้อยลงและมีการปรับปรุงระบบการทำงาน ในด้านขั้นตอนการกู้ยืมตามความความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่พบปัญหาว่า กรอบระยะเวลาการปฏิบัติที่กองทุนกำหนดยังไม่เหมาะสมส่งผลให้เกิดความยุ่งยากและล่าช้าในการดำเนินงาน โดยมีข้อเสนอแนะให้ปรับการกำหนดระยะเวลาการทำงานให้ยืดหยุ่นมากกว่านี้

ในการวิจัยเรื่องนี้ ต้องการประเมินผลกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาในด้านการเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ความสามารถในการรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษา การศึกษาสภาพเศรษฐกิจและสังคมของผู้ได้รับสิทธิกู้ยืม และศึกษาสภาพ ปัญหา และข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุนฯ โดยผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่พบมากที่สุดจากความคิดเห็นของนิสิต/นักศึกษา คือ ขั้นตอนการกู้ยืม ซึ่งมีขั้นตอนมากเกินไป/ยุ่งยาก/ล่าช้าและทำสัญญาบ่อยเกินไป ส่วนความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่พบปัญหาว่า กรอบระยะเวลาการปฏิบัติที่กองทุนกำหนดยังไม่เหมาะสมส่งผลให้เกิดความยุ่งยากและล่าช้าในการดำเนินงาน โดยมีข้อเสนอแนะให้ปรับการกำหนดระยะเวลาการทำงานให้ยืดหยุ่นมากขึ้น

ในภาพรวม เวียงพระปรก (2553) ได้ทำวิจัยเรื่อง การใช้บริการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ระบบ e-Studentloan ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการชำระหนี้ในระดับน้อย ปัญหาและอุปสรรคของนักศึกษาในการใช้บริการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-Studentloan) อยู่ในระดับปานกลางและน้อย ส่วนพฤติกรรมการประหยัดของนักศึกษากองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ในการวิจัยเรื่องนี้ ต้องการศึกษาคำแนะนำเกี่ยวกับการชำระหนี้ ปัญหาและอุปสรรคของการใช้บริการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (e-Studentloan) รวมทั้งศึกษาพฤติกรรมการประหยัดของนักศึกษากองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยเอกชนในกรุงเทพมหานคร

เยาวลักษณ์ อินทร์ศรี (2555) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียนนักศึกษาที่มีต่อการให้บริการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ปีการศึกษา 2555 วิทยาลัยเทคโนโลยีวิมล ศรียาน ผลการวิจัยพบว่า ผู้กู้เงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่ค่าเฉลี่ย 4.00 (S.D. = 0.69) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้กู้ยืมเงินจากกองทุน กยศ. มีความรู้สึกชอบ พึงพอใจในการอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่ โดยให้คำปรึกษาอย่างชัดเจน สะดวก รวดเร็ว ด้วยความเต็มใจ ซึ่งความพึงพอใจในที่นี้หมายถึง ความรู้สึกหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ความรู้สึกพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการของบุคคลได้รับการตอบสนองหรือบรรลุจุดมุ่งหมายในระดับหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงหรือไม่เกิดขึ้น หากความต้องการหรือจุดมุ่งหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง

ในการวิจัยเรื่องนี้ ต้องการศึกษาคำแนะนำของนักเรียน นักศึกษาที่มีต่อการให้บริการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีวิมล ศรียาน

งานวิจัยต่างประเทศ

เฮลล์เลอร์ (Heller. 1997) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษา พบว่า นักศึกษาและครอบครัวเสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาระดับอุดมศึกษาสูงมาก นอกจากนี้พบว่า ค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาที่สูงขึ้นนี้เป็นข้อจำกัดในการเข้าเรียนระดับอุดมศึกษา โดยความสัมพันธ์ระหว่าง ค่าหน่วยกิตและการให้ความช่วยเหลือทางการเงินมีความสัมพันธ์กันในลักษณะตรงกันข้ามกับการ เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย คือ ถ้าค่าใช้จ่ายในการศึกษาสูง ความต้องการในการศึกษาจะลดลง

ในการวิจัยเรื่องนี้ ต้องการศึกษาดังค่าใช้จ่ายของนักศึกษาในการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ว่ามีภาระค่าใช้จ่ายมากน้อยเพียงใด

ลู เก็นชู (GenShu Lu. 1999) ได้ทำการศึกษาด้านทุนทางการศึกษา กรณีความสามารถ และความเต็มใจในการใช้จ่ายของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในประเทศจีน พบว่า ความสามารถในการ ใช้จ่ายของนักศึกษาในระดับปริญญาตรี มีความแตกต่างกัน จากสถานภาพทางสังคม เศรษฐกิจตกต่ำ ทำให้นักศึกษาและครอบครัวมีภาระหนักในการรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษา การตัดสินใจในการ ศึกษาต่อก็จะเลือกมหาวิทยาลัยที่มีการจัดการเรียนการสอนในราคาต่ำ รัฐบาลจะมีการอุดหนุนค่าใช้จ่าย ทางการศึกษาให้กับนักศึกษาที่มีรายได้ต่ำและรายได้ปานกลางมากกว่านักศึกษาที่มีรายได้สูง

ในการวิจัยเรื่องนี้ ต้องการศึกษาค่าใช้จ่ายและต้นทุนทางการศึกษา เพื่อพิจารณาถึงภาระ ค่าใช้จ่ายของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ในประเทศจีน

ไซเดอร์แมน (Ziderman. 1999) ได้ทำการศึกษาปัญหาการดำเนินงานของกองทุนเพื่อ การศึกษา พบว่าในการพิจารณาคุณสมบัติผู้ขอกู้ยืมกองทุนเพื่อการศึกษา ว่าเป็นผู้ขาดแคลนหรือไม่นั้น เห็นว่าควรคำนึงถึงจำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนผู้อยู่ในวัยเรียน และจำนวนผู้สามารถหารายได้ของ ครอบครัว รวมไปถึงส่วนประกอบของครอบครัว เช่น พ่อแม่อยู่ด้วยกันหรือหย่าร้าง ปัญหาบางประการ ต่อมาซึ่งทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในการจัดสรรเงินให้กู้ยืม สืบเนื่องมาจากกองทุนเพื่อการศึกษา จัดสรรงบประมาณตามสังกัดสถานศึกษา กำหนดไว้กว้างๆ นโยบายการจัดสรรเงินกู้ยืมให้ผู้กู้แตกต่างกัน ระหว่างผู้กู้รายเก่าและผู้กู้รายใหม่ และยังคงแตกต่างกันระหว่างสถานศึกษา

ในการวิจัยเรื่องนี้ ต้องการสรุปปัญหาการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการศึกษา ได้แก่ การ กำหนดคุณสมบัติผู้กู้ การจัดสรรงบประมาณ และความแตกต่างของสถานศึกษา

แม็กซ์เวลล์ (Maxwell. 2008) ได้ทำการศึกษาการเติบโตของเงินกองทุนและองค์กรใน มหาวิทยาลัยประจำภูมิภาค ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการเจริญเติบโตของ กองทุนเงินเพื่อการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของรัฐ ณ มหาวิทยาลัยของรัฐในภาคพื้นตะวันออกเฉียงใต้ของ สหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า นโยบายกองทุนเงินนั้นขึ้นอยู่กับแต่ละสถาบันมีความไม่เท่าเทียมกัน

ระบบการจัดสรรเงินกองทุนเกี่ยวข้องและเปลี่ยนแปลงไปตามผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ และพบวิธีการของกองทุนมีความไม่เหมาะสมและไร้จุดมุ่งหมาย

ในการวิจัยเรื่องนี้ ต้องการศึกษากิจการดำเนินงานของกองทุนเพื่อการศึกษา ในด้านนโยบายกองทุน และระบบการจัดสรรเงินกองทุน

เดียร์เด็น, ฟิทซิมอนส์ และไวน์เนสส์ (Dearden; Fitzsimons; & Wyness. 2011) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลกระทบของค่าเล่าเรียนที่เพิ่มสูงขึ้นของมหาวิทยาลัยในประเทศอังกฤษ พบว่า มีข้อมูลด้านการเงินของการศึกษาระดับสูงมีความแปรผันมาก โดยเฉพาะค่าเล่าเรียนแบบกึ่งวัน การเรียนการสอนนอกเวลา และการยกเลิกระบบการสนับสนุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการบำรุงรักษา ในปี ค.ศ. 1998 และการปฏิรูปครั้งใหญ่ในปี ค.ศ. 2004 ซึ่งการคืนสิทธิเงินช่วยเหลือของรัฐบาล และค่าเรียนแบบกึ่งวัน ได้ถูกทดแทนด้วยค่าเล่าเรียนแบบผ่อนชำระ คณะผู้วิจัยได้กำหนดให้คณะบุคคลชาวอังกฤษจากระดับภูมิภาคเข้ามามีส่วนร่วมพิสูจน์จำนวนผู้ที่มีคุณสมบัติ ผลการวิจัยพบว่า ผลกระทบของเงินค่าเล่าเรียนแบบกึ่งวันในปี ค.ศ. 1998 มีผลกระทบเพียงเล็กน้อยระหว่างกลุ่มที่เข้าร่วมที่มีรายได้สูง ขณะที่รูปแบบของการปฏิรูปเบื้องต้นในปี ค.ศ. 2006 ไม่มีผลกระทบต่อผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ เนื่องจากค่าเล่าเรียนของการศึกษา ได้ถูกเพิ่มเข้าไปกับกองทุนเงินให้กู้ยืมและเงินสนับสนุนของรัฐบาลที่ได้ช่วยเหลือแล้ว

ในการวิจัยเรื่องนี้ ต้องการสำรวจประชากรในวัยทำงานที่ตกลงเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยเพิ่มทำการคาดการณ์ถึงผลกระทบโดยทำการวิเคราะห์แยกระหว่างค่าเล่าเรียนล่วงหน้า เงินที่รัฐบาลช่วยเหลือ และเงินให้กู้ยืมเพื่อการบำรุงรักษา ของผู้ที่เข้ารับการศึกษาในมหาวิทยาลัยในประเทศอังกฤษ

สรุป การศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ซึ่งผลการวิจัยจะใช้ในการอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ในด้านพฤติกรรมของผู้กู้ยืมของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ความสามารถในการชำระหนี้เงินกู้ยืมของกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และหลักการให้กู้ยืมเงินกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา

จากทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้น สามารถนำไปสู่วิธีดำเนินการวิจัยตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ต่อไป